

Ankestyrelsens statistikker

Børn og unge anbragt uden for hjemmet

Kommunale afgørelser, årsstatistik 2008



Ankestyrelsen



Ankestyrelsen

Titel Børn og unge anbragt uden for hjemmet, kommunale afgørelser – årsstatistik 2008
Udgiver Ankestyrelsen, august 2009
ISBN nr 978-87-7811-099-2
Opsætning Ankestyrelsen
Tryk Schultz
Bestilling Ankestyrelsen
Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00, Telefax 33 41 14 00, E-post ast@ast.dk
Hjemmeside www.ast.dk

Indhold

Side	Kapitel
4	Forord
6	1 Hovedresultater – anbringelser af børn og unge 2008
9	2 Afgørelser om anbringelse i 2008
	2.1 Afgørelse og samtykke
	2.2 Alder og køn
	2.3 Anledning til afgørelse om anbringelse
	2.4 Udviklingen i anbringelserne 2006-08
	2.5 Første anbringelsessted
	2.6 Tid fra afgørelse til indflytning på første anbringelsessted
	2.7 Årsager til anbringelse
	2.8 Anbragte børn og unge efter etnisk oprindelse
25	3 Anbragte børn og unge i 2008
	3.1 Anbragte børn og unge ved udgangen af 2008
	3.2 Opfølgning og andre sagshændelser under anbringelsen
	3.3 Efterværn til unge over 18 år
40	4 Baggrund og metode
	4.1 Anbringelsesstatistikens formål
	4.2 Statistikens opbygning og indhold
	4.3 Validering af de indberettede oplysninger for 2008
	4.4 Sammenhæng med Danmarks statistiks tællinger
	4.5 Antal registreringer ultimo 2008
	4.6 Om de registrerede afgørelser og sagshændelser
	4.7 Om Årsager til anbringelse
	4.8 Personfølsomme oplysninger

Forord

Den 1. januar 2006 trådte anbringelsesreformen i kraft med nye regler om særlig støtte til børn og unge. Med reformen fik Ankestyrelsen en række nye opgaver, herunder pligt til at etablere en overvågning af anbringelsesområdet.

Som led i reformen fik Ankestyrelsen ansvaret for nærværende statistik om de afgørelser, der træffes vedrørende børn og unge, der anbringes uden for eget hjem.

Hovedtemaer i anbringelsesreformen var blandt andet krav om øget dokumentation og en lovmæssig præcisering af sagsbehandlingsskridtene i anbringelsessagerne, samt tidlig indsats og kontinuitet i indsatsen. I anbringelsesstatistikken blev der derfor sat fokus på sagsbehandlingen, anledning og årsager til anbringelse, opfølgning af indsats og handleplan, kontinuitet herunder årsager til flytninger af børn og unge til nyt anbringelsessted, registrering af effekten af anbringelsen målt ved ophøret af anbringelsen, samt sagsbehandlingen op til, at den unge fylder 18 år, hvor anbringelsen ophører.

Fra Ankestyrelsens anbringelsesstatistik videregives data til Danmarks Statistiks årsstatistik om støtte til socialt udsatte børn og unge samt til forskningen på området, blandt andet til evalueringsprojekterne om anbringelsesreformen i SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd samt til andre forskere.

Med årsstatistikken 2008 foreligger der tre års statistiske opgørelser for udviklingen på området siden anbringelsesreformen. Der er derfor i publikationen som delemne foretaget sammenlignende opgørelser for 2006, 2007 og 2008. Selv om sammenligningerne som hovedregel viser, at der ikke er sket store omvæltninger på området i de tre år, er der dog også betydende indikationer på, at der efter reformen er igangsat en udvikling i kommunerne hen imod en forbedring af indsatsen.

Et af formålene med anbringelsesstatistikken var blandt andet at bidrage til bedre ledelsesinformation på anbringelsesområdet og at tilskynde til udvikling af elektronisk sagsbehandling. Ankestyrelsen har i den forløbne tid på anfordring bidraget med tabeller fra statistikken til brug for kommunernes politiske og administrative ledelser.

Ankestyrelsens indberetningssystem giver desuden mulighed for, at kommunerne fra hjemmesiden selv løbende kan udtrække egne indberettede data til sådanne formål samt til

kontrol af det indberettes validitet. Ankestyrelsen kan konstatere, at denne mulighed anvendes af flertallet af kommuner.

For at sikre, at opgørelserne i denne statistik er retvisende for 2008, har de indberettede oplysninger, som danner grundlag for denne årsstatistik, gennemgået en omfattende valideringsproces.

Oplysningerne i denne årsstatistik bygger på de indberettede afgørelser frem til midten af 2009.

Desværre har det ikke været muligt for flere – blandt andre nogle af de store – kommuner at levere tilstrækkeligt valide data til Ankestyrelsen så betids, at de har kunnet nå at komme med i denne publikation. I efterfølgende udgivelser vil Ankestyrelsen derfor opdatere de centrale opgørelser om anbringelser og antal anbragte i 2008. Tal for 2007 er tilsvarende opdateret i denne statistik i forhold til den tidligere offentliggjorte årsstatistik for 2007.

En del af de data, som indgår i årsstatistikken, findes kommunefordelt i 'Tal fra Ankestyrelsen' på hjemmesiden www.ast.dk.

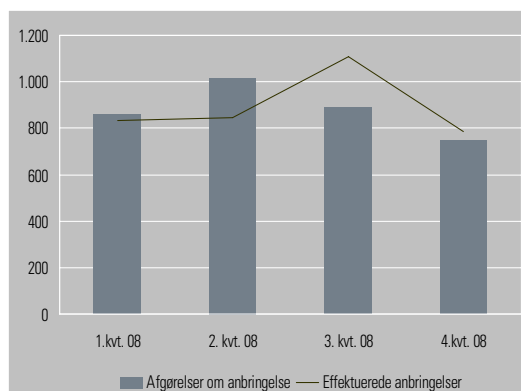
1 Hovedresultater – anbringelser af børn og unge 2008

Årsstatistikken 2008 giver et overblik over kommunernes afgørelser om anbragte børn og unge i Danmark. Dette er den tredje årsstatistik siden anbringelsesreformen trådte i kraft 1. januar 2006. Statistikken giver således mulighed for at følge nogle udviklingstendenser siden reformens ikrafttræden.

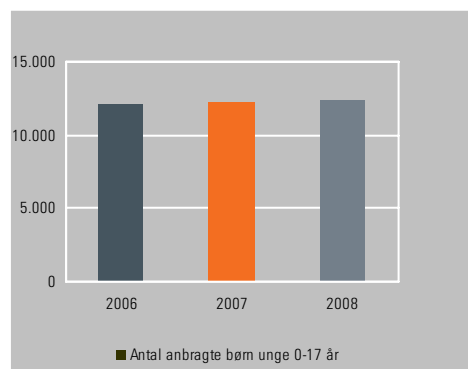
Antallet af anbragte børn og unge mellem 0 og 17 år er nogenlunde konstant

I 2008 blev der truffet afgørelse om anbringelse i 3.497 sager, mens 3.544 børn og unge flyttede til anbringelsesstedet (effektuerede anbringelser). Ved udgangen af 2008 var der anbragt 12.346 børn og unge mellem 0 og 17 år uden for hjemmet. Antallet af afgørelser og antal anbragte børn og unge ved udgangen af året har ligget nogenlunde konstant de seneste 3 år.

1. Nye afgørelser om anbringelse 2006 – 2008



2. Anbragte børn og unge ultimo året 2006-2008



Flere børn og unge bliver tvangsmæssigt anbragt

I forhold til tidligere år er der i 2008 sket en stigning i antallet af tvangsmæssige anbringelser. Således blev 305 børn og unge anbragt uden samtykke i 2008, svarende til 9 procent af afgørelserne, hvor det i 2007 var 258 børn og unge svarende til 7 procent.

Børn og unge venter kortere tid på at flytte til første anbringelsessted

Ventetiden på at flytte til første anbringelsessted er kort. Der går oftest under en måned fra der træffes afgørelse om anbringelse, til barnet eller den unge er flyttet ind på anbringelsesstedet. Ventetiden for frivillige anbringelser er lidt længere end ventetiden, når der er truffet en tvangsmæssig anbringelse.

Ventetiden på indflytning har siden 2006 været for nedadgående. Således gik der i gennemsnit 23 dage i 2006, 20 dage i 2007 og 18 dage i 2008 fra en afgørelse var truffet, til barnet/den unge kunne flytte ind på anbringelsesstedet.

Flere piger end drenge anbringes på eget værelse

Første anbringelsessted for pigerne er oftere end for drengene på eget værelse. Dette gør sig gældende i 12 procent for pigerne, mens det for drengene gør sig gældende i 7 procent. Omvendt bliver drengene (22 procent) oftere end pigerne (18 procent) anbragt på socialpædagogisk opholdssted som første anbringelsessted.

Flere skifter anbringelsessted uplanlagt, fordi anbringelsesstedet giver op

I 2008 skiftede 1.371 børn og unge anbringelsessted. 32 procent af flytningerne af anbragte børn og unge var del af planlagte udviklingsforløb for barnet. I 2007 var den tilsvarende andel 35 procent.

22 procent af flytningerne fra et anbringelsessted til et andet skyldtes, at anbringelsesstedet gav op over for barnet/den unge. I 2007 var den tilsvarende andel 20 procent. I 19 procent af flytningerne valgte barnet/den unge selv at forlade anbringelsesstedet. I 2007 var den tilsvarende andel 17 procent.

Flere børn og unge hjemgives, uden at formålet med anbringelsen blev opnået

Kommunerne har indberettet, at 1.660 børn og unge blev hjemgivet i 2008. I 21 procent blev barnet/den unge hjemgivet, uden at formålet med anbringelsen var opnået. Det er en stigning på 5 procentpoint siden 2007, hvor 16 procent blev hjemgivet af den årsag.

Også flere unge på 15 år eller derover bliver hjemgivet, fordi de trækker deres samtykke til anbringelsen tilbage. I 2008 gjaldt det for 15 procent af hjemgivelserne, mens det tilsvarende tal for 2007 var 13 procent.

Årsag til anbringelsen afhænger af barnets/den unges etnicitet

Børn og unge med anden etnisk oprindelse end dansk anbringes lidt hyppigere end børn og unge med dansk oprindelse.

Der er imidlertid forskel på de to grupper, når der ses på hvilke årsager, som har været udslagsgivende for anbringelsen. For børn og unge med anden etnisk oprindelse end dansk var det oftere vold i hjemmet og grove omsorgssvigt, som var de udslagsgivende årsager til anbringelsen. For børn med dansk oprindelse var det derimod oftere forældrenes misbrug, som var årsag til anbringelsen.

Øvrige oplysninger i statistikken

I statistikken belyses – foruden de ovenfor nævnte oplysninger – også de øvrige sagshændelser under anbringelsesforløbet i statistikken. Herunder ændringer af samtykkestatus, opfølgninger af indsats og handleplan, sager forelagt børn og unge-udvalgene samt hjemgivelser og andet ophør. Der findes oplysninger om afgørelser om behovet for efterværn forud for det 18. år samt om antal effektueringer af efterværn med døgnophold i 2008.

Statistikken indeholder også en gennemgang af baggrund og metode, jf. kapitel 4, herunder om Ankestyrelsens validering af de oplysninger, som kommunerne indberetter til statistikken. Blandt andet nævnes, at Ankestyrelsen for 16 kommuner har måttet anvende antal afgørelser og effektueringer i 2007 som retningsgivende for 2008, idet de 16 kommuners indberetninger vedrørende 2008 udviser et betydeligt fald i forhold til 2007 samtidig med, at kommunerne endnu ikke (juli 2009) har kunnet tilkendegive over for Ankestyrelsen, at deres indberetninger er retvisende for aktiviteten i 2008.

2 Afgørelser om anbringelse 2008

Statistikken er baseret på indberetninger til Ankestyrelsen med oplysninger om kommunernes afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet og om de anbringelser, der blev iværksat af kommunerne i 2008.

Statistikken omfatter oplysninger om 3.497 afgørelser i 2008 om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, og 3.544 effektuerede anbringelser.

2.1 Afgørelse og samtykke

I 2008 har kommunerne truffet 3.497 afgørelser om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. Antallet af afgørelser er opgjort på grundlag af registreringerne i Ankestyrelsens statistikregister.

89 procent af afgørelserne i 2008 blev truffet *med* samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og de unge, der var fyldt 15 år (frivillige anbringelser), 9 procent af afgørelserne blev truffet *uden* samtykke (tvangsmæssige anbringelser) mens 2 procent var afgørelser om anbringelsessted til unge som led i dom om ungdomssanktion, *jf. tabel 2.1*.

Tabel 2.1 Afgørelser om anbringelse med samtykke, uden samtykke eller bestemt ved dom i 2006, 2007, 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Med samtykke	3.189	89	3.160	90	3.127	89
Uden samtykke	260	8	258	7	305	9
Dom om ungdomssanktion	109	3	75	2	61	2
Uoplyst	15	1	15	1	4	0
Afgørelser i alt	3.573	100	3.508	100	3.497	100

Kilde: Opgørelsen for 2006 er de offentliggjorte tal i *Børn og unge anbragt uden for hjemmet, Årsstatistik 2006*. Opgørelserne for 2007 er opdaterede tal fra samme opgørelsesstidspunkt som 2008-tallene. For opgørelsesmetoden 2008 henvises til kapitel 4.

Niveauet for antallet af afgørelser har ligget relativt stabilt i perioden 2006-08. Antal anbringelser uden samtykke er steget i 2008, mens antal effektueringer af domme har været faldende.

2.2 Alder og køn

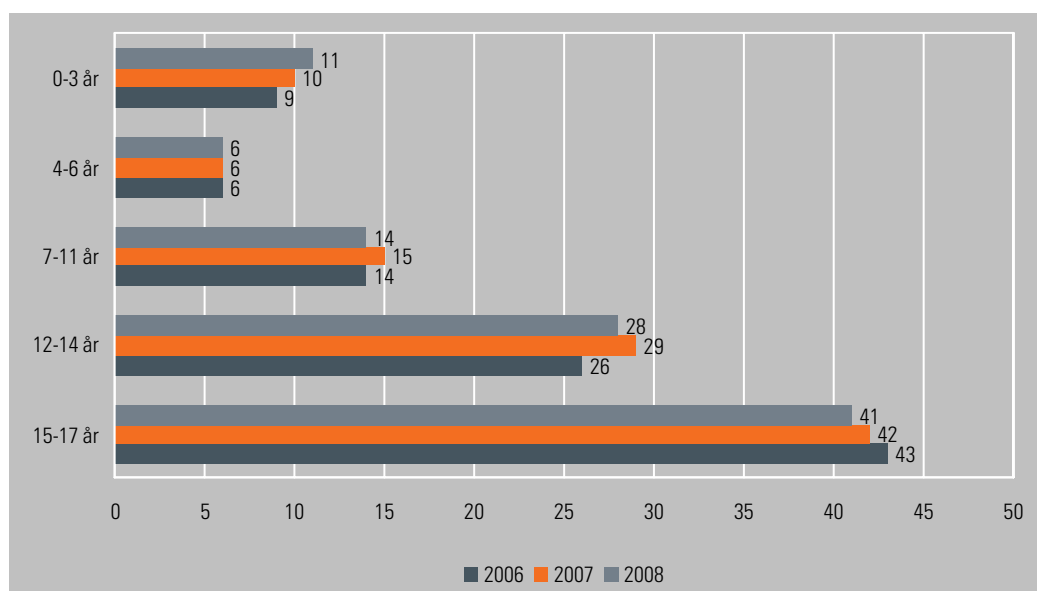
Af de 3.497 afgørelser i 2008 om anbringelse uden for hjemmet vedrørte 69 procent børn og unge i alderen 12-17 år, mens 11 procent af afgørelserne om anbringelse vedrørte børn i alderen 0-3 år. Der anbringes lidt flere drenge (53 procent) end piger (47 procent), *jf. tabel 2.2.*

Tabel 2.2 Afgørelser om anbringelse fordelt efter børnenes/de unges køn og alder på afgørelsestidspunktet

2008	Drenge		Piger		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
0-3 år	202	11	172	10	374	11
4-6 år	120	7	84	5	204	6
7-11 år	281	15	203	12	484	14
12-14 år	504	27	482	29	986	28
15-17 år	738	40	711	43	1.449	41
Afgørelser i alt	1.845	100	1.652	100	3.497	100

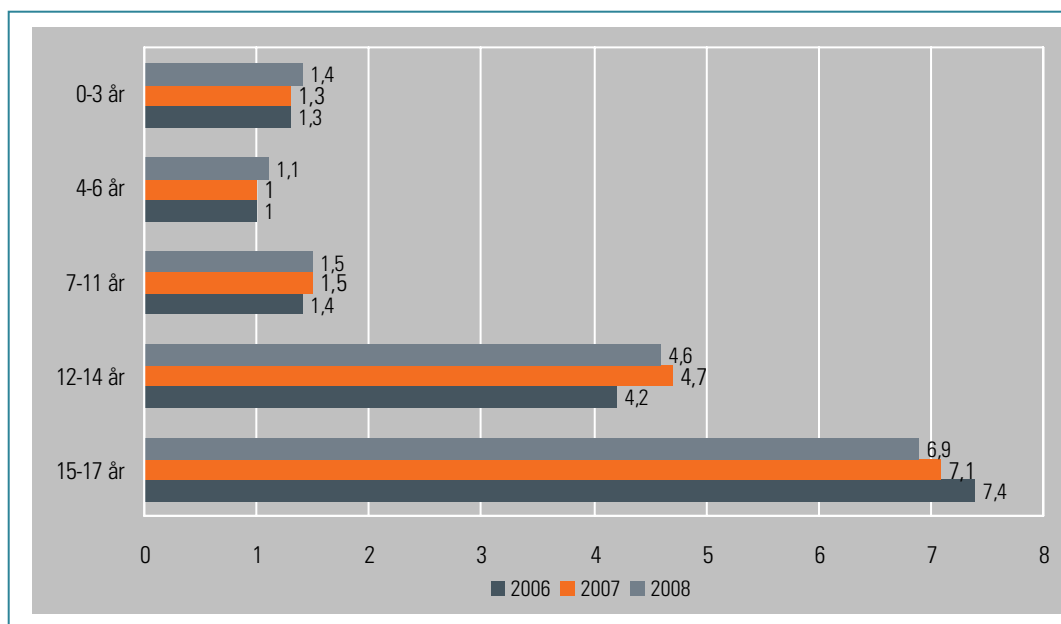
Ses der på aldersfordelingen over tid, er der sket en mindre forskydning siden 2006. Mens 43 procent af afgørelserne i 2006 vedrørte unge mellem 15 år 17 år, var det tilsvarende tal i 2008 på 41 procent. Omvendt er der sket en lille stigning i antallet af afgørelser, som vedrører børn mellem 0 og 3 år fra 9 procent i 2006 til 11 procent i 2008, *jf. figur 2.1.*

Figur 2.1 Afgørelser fordelt efter alder 2006-2008, procent



Generelt er anbringeshyppigheden stigende med børnenes/de unges alder. Hvor der i 2008 blev anbragt 1,4 børn pr. 1000 børn i aldersgruppen 0-3 år i befolkningen, blev der anbragt 6,9 børn/unge pr. 1000 15-17 årige i befolkningen, *jf. figur 2.2*.

Figur 2.2 Afgørelser om anbringelse pr. 1.000 børn fordelt på alder, 2006-2008



Kilde: Befolkningstal pr. 1. januar 2009, *Danmarks Statistik*, samt kommunernes indberetninger

2.3 Anledning til afgørelser om anbringelse

Baggrunden for, at kommunerne igangsætter en undersøgelse af et barn eller ung, som fører til anbringelse, kan være som følge af kommunens eget initiativ, henvendelse fra forældrene, barnet/den unge selv eller som følge af underretninger om familien og børnene.

I halvdelen af afgørelserne om anbringelse i 2008 blev sagen om anbringelse blandt andet rejst efter henvendelse fra en forældremyndighedsindehaver. I 13 procentpoint af disse tilfælde var det den eneste anledning.

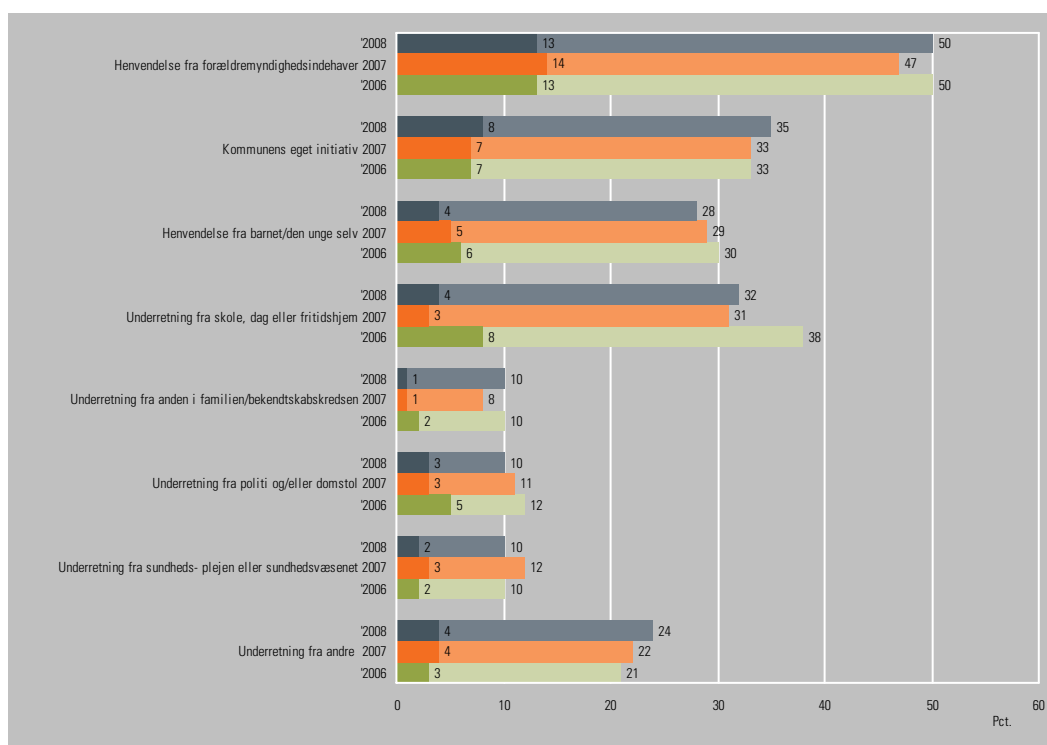
I 28 procent af afgørelserne var det en henvendelse fra barnet/den unge selv, der medvirkede til, at sagen om anbringelse blev rejst. Heraf var det i 4 procentpoint den eneste årsag.

I 35 procent af afgørelserne om anbringelse var sagen rejst på kommunens eget initiativ - gennem undersøgelse af barnets eller søskendes forhold. I 8 procentpoint af disse tilfælde var det den eneste anledning.

Som nævnt kan anledningen desuden være en følge af underretninger om familien eller børnene, jf. underretningsreglerne i SEL §§ 153 og 154. Via en underretning udefra bliver kommunen gjort opmærksom på behovet for støtte og/eller barnet/den unges behov. Der kan således være flere anledninger til samme anbringelse.

I 32 procent af afgørelserne var anledningen blandt andet underretninger fra skole, dagtilbud eller fritidshjem. I 4 procentpoint var det den eneste anledning, jf. figur 2.3.

Figur 2.3 Anledningen til, at anbringelsessagen blev rejst, 2006-08



Procenterne summer ikke til 100, da der har været mulighed for flere afkrydsninger

10 procent af sagerne blev rejst som følge af underretning fra politi og/eller domstol. I 3 procentpoint var det eneste årsag. 10 procent af sagerne var blandt andet foranlediget af underretning fra familie eller bekendtskabskredsen. I 10 procent blev sagerne om anbringelse blandt andet rejst efter underretning fra sundhedsplejen eller sundhedsvæsenet i øvrigt.

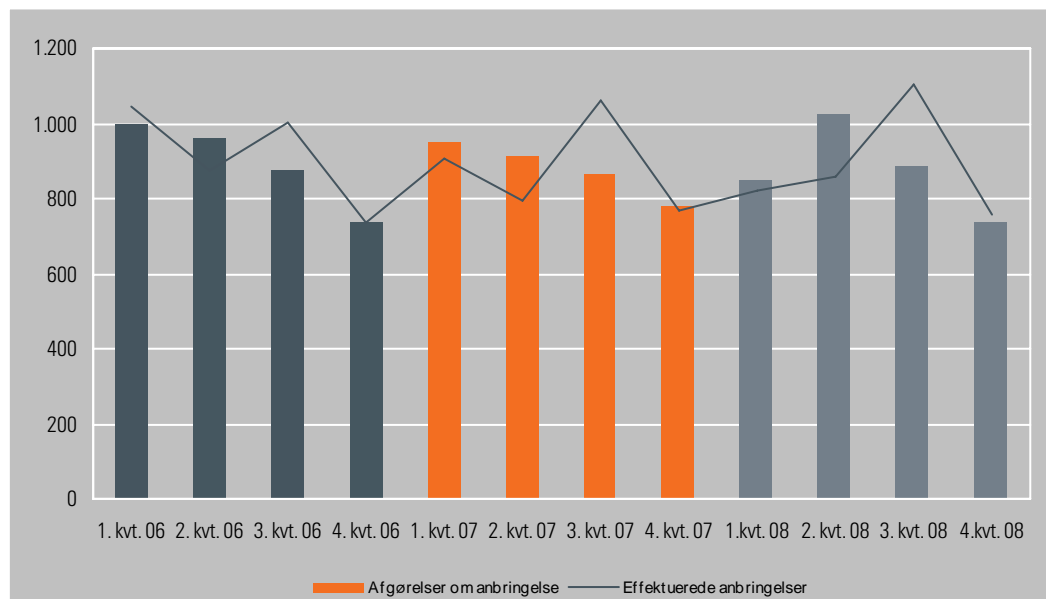
I 6 ud af 10 sager gav to eller flere henvendelser/underretninger anledning til, at sagen om anbringelse blev rejst.

2.4 Udviklingen i anbringelserne 2006-08

Antallet af afgørelser svinger mellem kvartalerne. I 2006 og 2007 var antal afgørelser faldende hen over året. I 2008 har antallet været stigende fra 1. til 2. kvartal og først herefter faldende.

Antallet af effektuerede¹ anbringelser er typisk lidt højere i årets 3. kvartal. Det kan skyldes, at der er skole- og efterskolestart i 3. kvartal. Udviklingen i antal afgørelser og antal effektuerede anbringelser er illustreret i *figur 2.4*.

Figur 2.4 Udvikling i antallet af afgørelser om anbringelse samt effektuerede anbringelser, 2006 - 2008



Kilde: Opgørelsen for 2006 er de offentliggjorte tal i *Børn og unge anbragt uden for hjemmet, Årsstatistik 2006*. Opgørelserne for 2007 er opdaterede tal fra samme opgørelsestidspunkt som 2008 tallene. For opgørelsesmetoden for 2008 henvises til kapitel 4.

¹ Effektueringen af en anbringelse sker på det tidspunkt, hvor barnet/den unge flytter til anbringelsesstedet. Der kan forud for en effektivering være truffet og indberettet flere afgørelser om anbringelse. Det kan være tilfældet, hvis der først er truffet en formandsafgørelse og siden en afgørelse i børn og unge-udvalget.

2.5 Første anbringelsessted

I forbindelse med kommunens afgørelse om anbringelse uden for hjemmet visiteres barnet eller den unge til en døgninstitution, et godkendt opholdssted, en netværksplejefamilie eller en plejefamilie, som må anses for egnet til at imødekomme barnets/den unges særlige behov.

I anbringelsesstatistikken skelnes mellem anbringelse i netværksplejefamilie og slægtsanbringelse, jf. definition i *boks 2*.

Boks 1 Netværkspleje og slægtsanbringelse

Der skelnes mellem anbringelse i netværksplejefamilie og slægtsanbringelse. I anbringelsesstatistikken er definitionen følgende:

- 'Netværksplejefamilie': Barnet/den unge er anbragt hos personer, som har været en del af netværket for barnet/den unge forud for sagens start, og som barnet/den unge *ikke* har en familiemæssig relation til.
- 'Slægtsanbringelse': Barnet/den unge er anbragt hos personer, som pågældende barn/ung har en familiemæssig relation til.

I 2008 blev i alt 3.544 afgørelser om anbringelse uden for hjemmet effektueret. Det vil sige, barnet/den unge flyttede til anbringelsesstedet. En del af anbringelserne i 2008 vedrørte afgørelser, som var truffet i 2007.

26 procent af børnene/de unge blev anbragt i plejefamilie. Heraf blev 4 procentpoint anbragt i netværksplejefamilie, 1 procentpoint hos slægt og 21 procentpoint i anden plejefamilie, jf. *tabel 2.4*.

Tabel 2.4 Første anbringelsessted 2006 - 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Plejefamilie i alt	1.039	28	864	24	918	26
- netværksplejefamilie	142	4	132	4	155	4
- slægtsanbringelse	33	1	44	1	35	1
- anden plejefamilie	864	24	688	20	728	21
Eget værelse	358	10	320	9	330	9
Døgninstitutioner i alt	1.255	34	1.289	37	1.156	33
- kommunale døgntilbud	250	7	339	10	296	9
- akutinstitution	292	8	291	8	265	8
- døgninstitution, sikret afdeling	50	1	45	1	42	1
- døgninstitution, anden afdeling	663	18	614	17	553	16
Kost- og/eller efterskole	274	8	261	7	245	7
Socialpædagogisk opholdssted	676	19	633	18	701	20
Skibsprojekt	28	1	23	1	36	1
Uoplyst	30	1	144	4	158	5
I alt	3.660	100	3.534	100	3.544	100

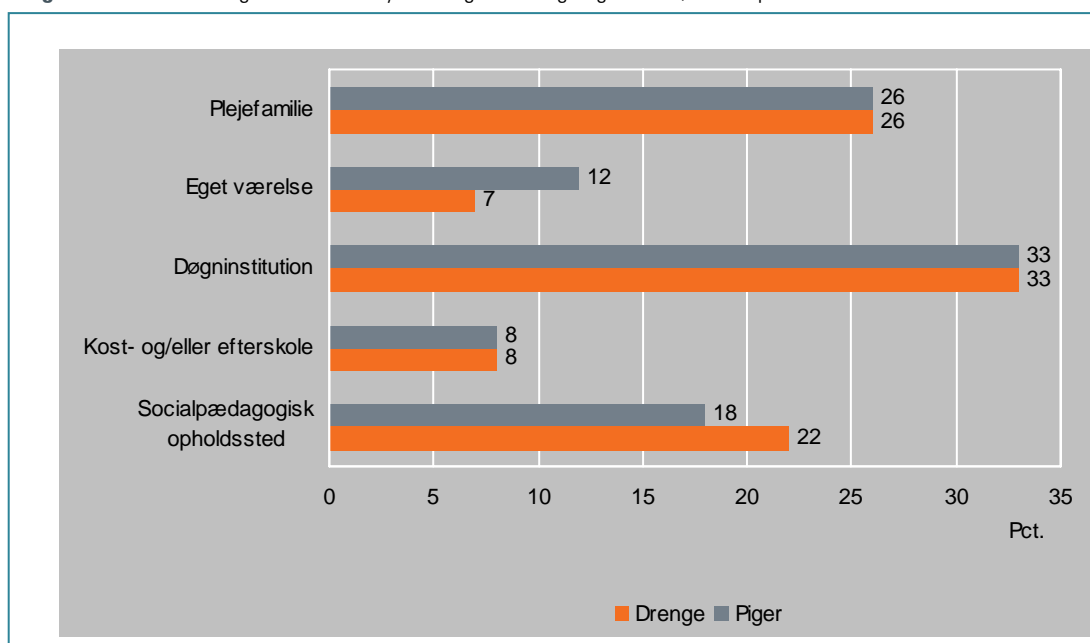
33 procent af børnene/de unge blev i 2008 anbragt i en døgninstitution som første anbringelsessted. Heraf blev 8 procentpoint anbragt i akutinstitution.

20 procent blev anbragt i et socialpædagogisk opholdssted. 9 procent blev anbragt i eget værelse og 7 procent i kost- eller efterskole. 1 procent blev anbragt i et skibsprojekt.

I forhold til 2006 er der sket et fald i andelen anbragt i plejefamilie og døgninstitution som første anbringelsessted.

Første anbringelsessted fordelt på køn

Flere piger (12 procent) end drenge (7 procent) bliver anbragt på eget værelse, som første anbringelsessted. Omvendt bliver flere drenge (22 procent) end piger (18 procent) anbragt på socialpædagogisk opholdssted, som første anbringelsessted, *jf. figur 2.5*.

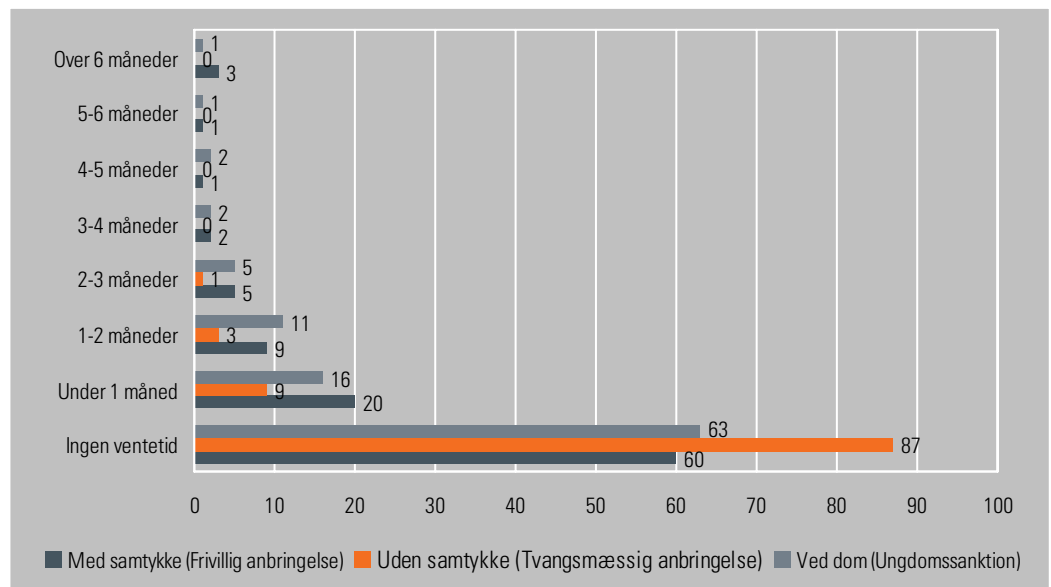
Figur 2.5 Første anbringelsessted for nye anbragte børn og unge i 2008, fordelt på køn

2.6 Tid fra afgørelse til indflytning på første anbringelsessted

Fra afgørelse om anbringelse træffes af kommunen, og indtil indflytning i et anbringelsessted kan finde sted, går der ofte nogle dage eller uger. I enkelte tilfælde kan der gå længere tid, inden der kan findes plads i et anbringelsessted, for eksempel hvor indflytning i kost- eller efterskole må afvente skoleårets start, eller hvor barnets behov skal opfyldes i et særligt tilbud, hvor der er ventetid.

I 87 procent af anbringelser uden samtykke, er der ingen ventetid, fra der bliver truffet afgørelse til indflytning på første anbringelsessted. Ved afgørelser om ungdomssanktion er der ingen ventetid i 63 procent og ved afgørelser med samtykke er der ingen ventetid i 60 procent, *jf. figur 2.6*.

Ventetiden varierer med, om anbringelse er sket med samtykke eller uden. Således er ventetiden for frivillige anbringelser længere end for de tvangsmæssige, *jf. figur 2.6*.

Figur 2.6 Tid fra afgørelse til indflytning på første anbringelsessted fordelt efter samtykkestatus

Note: Opgørelsen er baseret på alle afgørelser truffet i perioden 2006 til 2008.

Langt hovedparten af de tvangsmæssige anbringelser blev i perioden 2006-08 effektueret inden for 2 måneder. De frivillige anbringelser og de afsagte domme om ungdomssanktion blev i de fleste tilfælde effektueret af kommunerne inden 3 måneder. I ca. 3 procent af de frivillige afgørelser gik der mere end et halvt år, før effektivering fandt sted.

Ventetiden til anbringelse for afgørelser truffet i perioden 2006-08 var i gennemsnit 22 dage for frivillige anbringelser, 5 dage for tvangsmæssige anbringelser og 19 dage for effektivering af rettens domme om ungdomssanktion.

Der er igennem perioden 2006-08 registreret en mindre nedgang i den gennemsnitlige ventetid fra 23 dage i 2006, til 20 dage i 2007 og til 18 dage i 2008. En del af nedgangen fra 2007 til 2008 kan henføres til det øgede antal tvangsmæssige afgørelser.

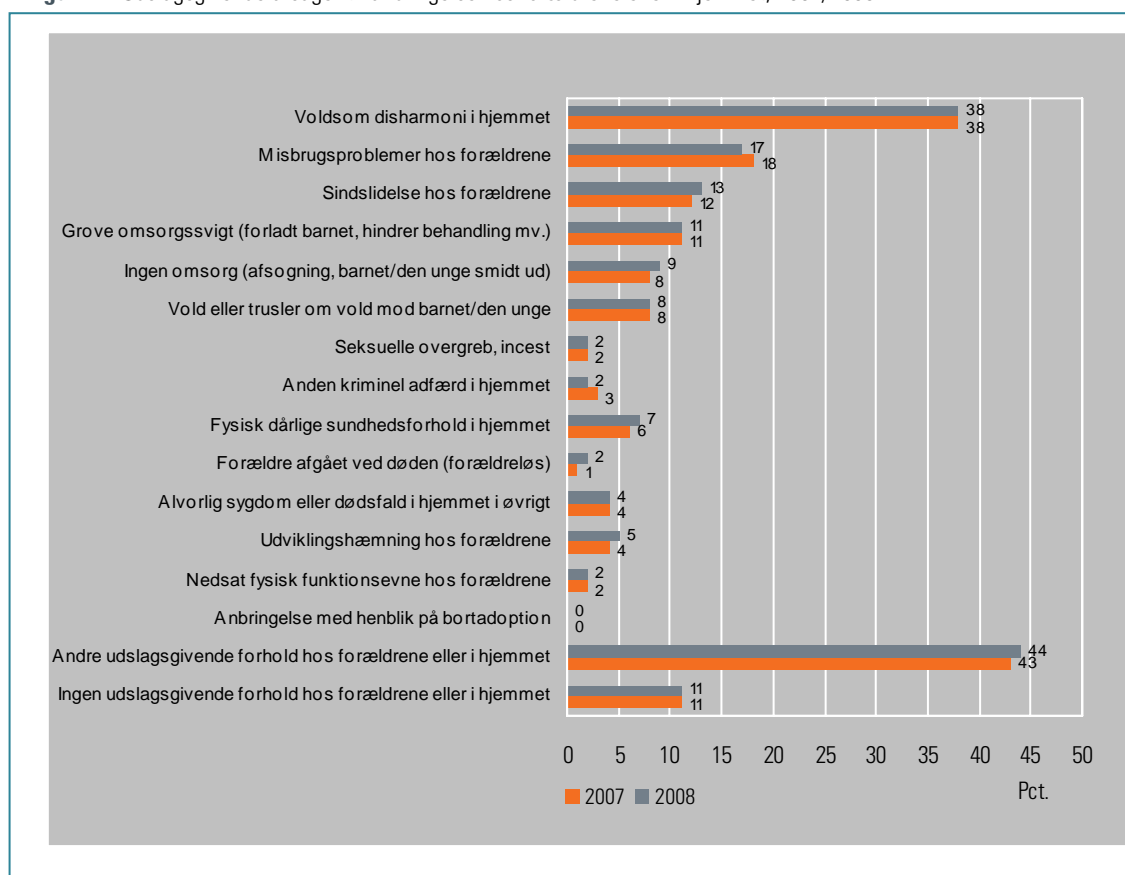
2.7 Årsager til anbringelse

Kommunerne har indberettet de udslagsgivende årsager hos forældrene/i hjemmet og/eller hos børnene/ de unge til, at det har været nødvendigt at træffe afgørelse om anbringelse. Der er oftest tale om flere årsager til en anbringelse.

2.7.1 Årsager hos forældrene eller i hjemmet

Voldsom disharmoni i hjemmet var i 38 procent den hyppigste årsag hos forældrene til, at der blev truffet afgørelse om anbringelse af barnet/den unge i både 2007 og 2008, *jf. figur 2.7.*

Figur 2.7 Udslagsgivende årsager til anbringelse hos forældrene eller i hjemmet, 2007/2008



Note: Procenterne summer ikke til 100, da der har været mulighed for at angive flere udslagsgivende årsager. Klassificeringen er ændret i forhold til 2006, hvorfor dette år ikke er repræsenteret i figuren, se kapitel 4.

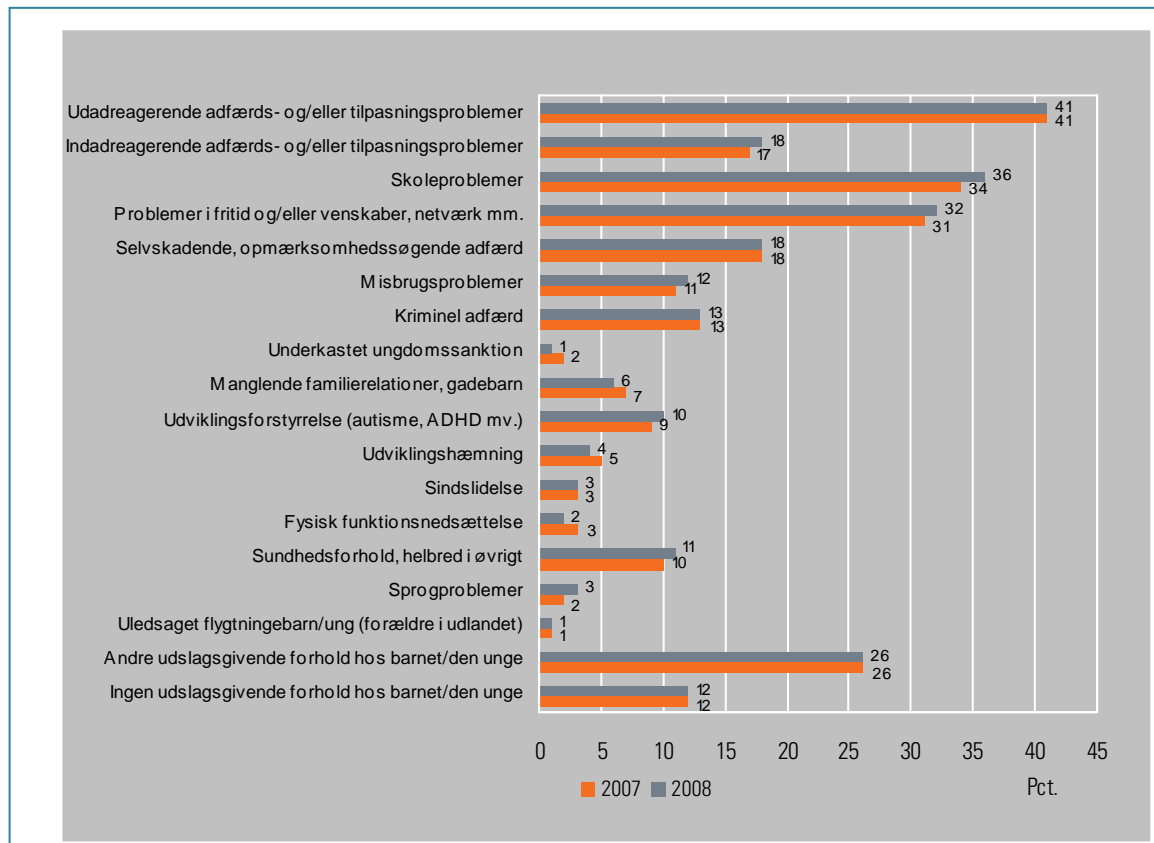
I 2008 var forældrenes misbrugsproblemer i 17 procent udslagsgivende for afgørelsen om anbringelse, mens psykiske lidelser hos forældrene i 13 procent var udslagsgivende for afgørelsen. I 20 procent var årsagen til afgørelsen om anbringelsen enten grove omsorgssvigt eller ingen omsorg. Det kan være forældre, som afsøner fængselsstraf, hindrer behandling af barnet/den unge eller andet.

I 11 procent af afgørelserne var der ingen udslagsgivende årsager hos forældrene. I disse sager var det således alene forhold hos barnet/den unge, som gjorde sig gældende i forhold til afgørelsen. Årsagsfordelingen har været stort set uændret i forhold til 2007.

2.7.2 Årsager hos barnet/den unge

I knap 60 procent var adfærds- og/eller tilpasningsproblemer medvirkende årsag til afgørelse om anbringelse hos barnet/den unge i 2008, tilsvarende så det ud i 2007, *jf. figur 2.8*.

Figur 2.8 Udslagsgivende årsager hos barnet/den unge til afgørelsen om anbringelsen, 2007/2008



Note: Procenterne summer ikke til 100, da der har været mulighed for at angive flere udslagsgivende årsager. Klassificeringen er ændret i forhold til 2006, hvorfor dette år ikke er repræsenteret i figuren, se kapitel 4.

I 2008 var knap 70 procent skoleproblemer eller problemer i fritid og/eller venskaber for barnet/den unge, medvirkende årsager til afgørelsen om anbringelsen. Dette er en stigning på 5 procent fra 2007.

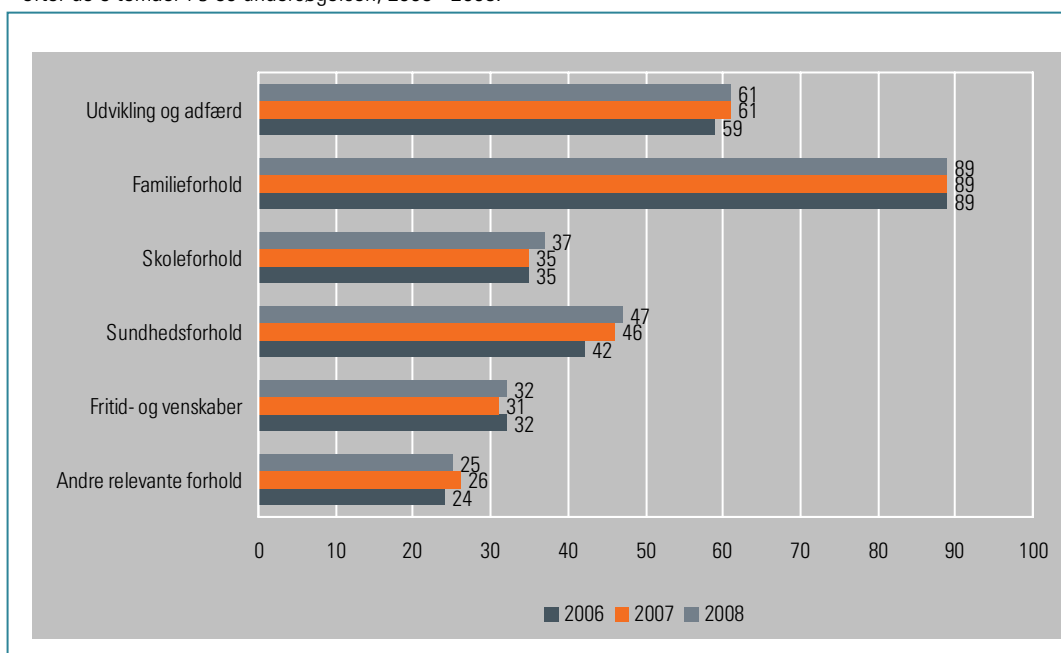
I 17 procent af afgørelserne var årsagen til anbringelsen blandt andet nedsat funktionsevne². I 5 procent af afgørelserne var det eneste årsag til, at der blev truffet afgørelser om anbringelse.

² Nedsat funktionsevne omfatter nedsat fysisk funktionsevne, udviklingsforstyrrelse, udviklingshæmning og sindslidelse.

I 12 procent af afgørelserne om anbringelse var der *ingen* udslagsgivende forhold hos barnet/den unge, og det var således *alene* forhold hos forældrene eller i hjemmet, der var udslagsgivende for afgørelsen om anbringelsen. En tilsvarende tendens ses i 2007, jf. figur 2.6.

De udslagsgivende forhold for barnet/den unge samt hos forældrene kan kategoriseres efter de 6 temaer, som skal beskrives i § 50 undersøgelsen, jf. figur 2.9.

Figur 2.9 De udslagsgivende årsager hos både forældre og barnet/den unge til afgørelsen om anbringelse fordelt efter de 6 temaer i § 50 undersøgelsen, 2006 - 2008.



Note: Figuren er baseret på tabel 2.5 og 2.7. I kapitel 4 er der gjort rede for kategoriseringen. Procenterne summer ikke til 100, da der har været mulighed for at angive flere udslagsgivende årsager.

Til forskel fra 2006 omfatter 2007 og 2008 'Udvikling og adfærd' også selvskadende adfærd, og 'Sundhedsforhold' omfatter også børn/unge med udviklingsforstyrrelse.

Familieforhold indgik som udslagsgivende årsag til at rejse sag om anbringelse i 89 procent af afgørelserne i både 2006, 2007 og 2008. I 2008 indgik hensynet til barnets eller den unges udvikling og adfærd som udslagsgivende årsag i 61 procent af sagerne. Sundhedsforhold var udslagsgivende i 47 procent af sagerne i 2008.

I 37 procent af afgørelserne om anbringelse indgik skoleproblemer som udslagsgivende årsag, mens problemer med fritid og/eller venskaber indgik i 32 procent af afgørelserne.

2.8 Anbragte børn og unge efter etnisk oprindelse

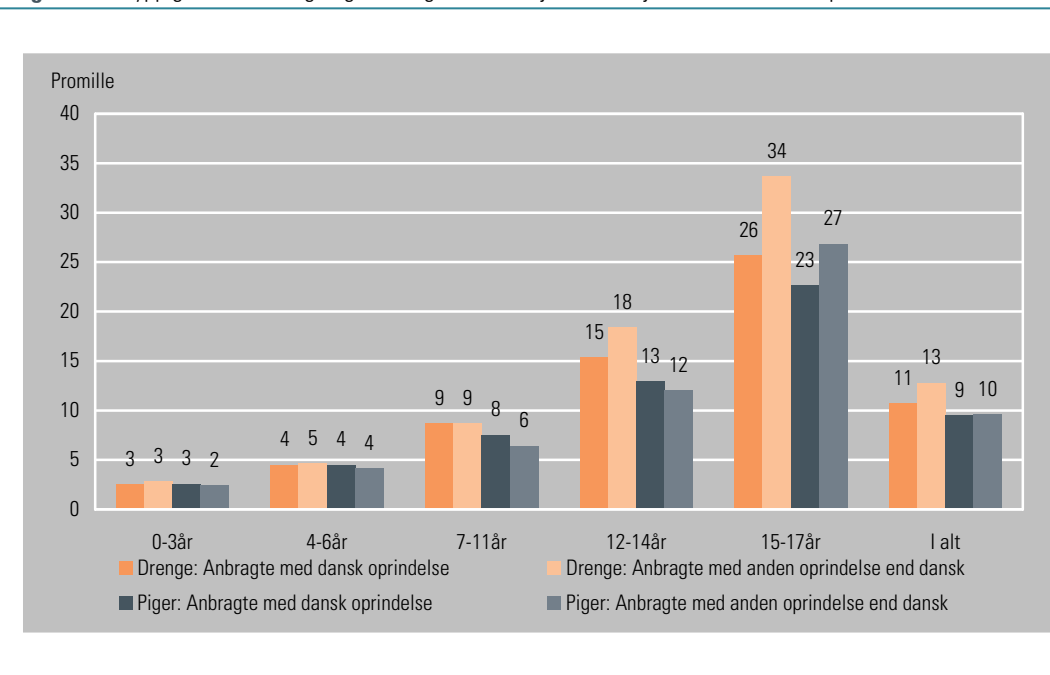
Børn og unge med anden etnisk oprindelse end dansk bliver anbragt lidt hyppigere end etnisk danske børn. Ud af hver 1.000 børn og unge i aldersgruppen 0-17 år var der pr. 1. januar 2008 anbragt 10,1 barn/ung med dansk oprindelse, mens der var anbragt 11,3 børn/unge med anden oprindelse end dansk.

Alder og køn

Anbringeshyppigheden varierer med børnenes køn, alder og etniske oprindelse. Ses på gruppen af drenge mellem 12-14 år og 15-17 år var der flere anbragte blandt drenge med anden etnisk oprindelse end blandt etnisk danske drenge i samme aldersgruppe. Således var 34 drenge med anden etnisk oprindelse end dansk anbragt pr. 1.000 drenge mellem 15 og 17, mens det for etnisk danske børn var 26 pr. 1.000 drenge mellem 15 og 17 år.

Der var ligeledes en overhyppighed blandt piger i alderen 15-17 år af anden oprindelse end dansk. Men blandt piger i aldersgruppen 7-11 år blev der anbragt relativt flere piger af dansk oprindelse, *jf. figur 2.10*.

Figur 2.10 Hyppighed af børn og unge anbragt uden for hjemmet, 1. januar 2008, fordelt på etnicitet



Note: Opgørelsen bygger på Ankestyrelsens oplysninger om anbragte børn og unge pr. 1. januar 2008. Der er indhentet oplysninger om etnisk oprindelse fra CPR-registeret.

Første anbringelsessted

Kommunernes valg af første anbringelsessted varierer med børnenes etnicitet.

Børn med anden etnisk oprindelse end dansk udgjorde samlet set 10,8 procent af de anbragte pr. 1. januar 2008, mens de udgjorde 8 procent af anbragte i familiepleje. Således anvendes plejefamilier lidt hyppigere til etnisk danske børn end til børn af anden etnisk oprindelse.

Omvendt vælges de øvrige anbringelsessteder oftere som første anbringelsessted for børn med anden etnisk oprindelse end dansk. Sammenlignet med andel af alle anbragte (10,8 procent) var der mere end dobbelt så mange børn med anden oprindelse end dansk (26 procent) anbragt på sikret afdeling eller akutinstitution, *jf. tabel 2.5*.

Tabel 2.4 fordelingen af børn efter etnicitet på anbringelsessteder, procentvist fordelt, 1. januar 2008

	Plejefamilie slægtspleje mv.	Eget værelse, efterskole mv.	Socialpædago gisk opholdssted	Almindelig døgninsti- tution, døgntilbud	Sikret afdeling, akutinstitution	Andel af alle anbragte pr. 1. jan. 2008
Dansk oprindelse	92	88	88	86	74	89,2
Anden etnisk oprindelse	8	12	12	14	26	10,8
	100	100	100	100	100	100

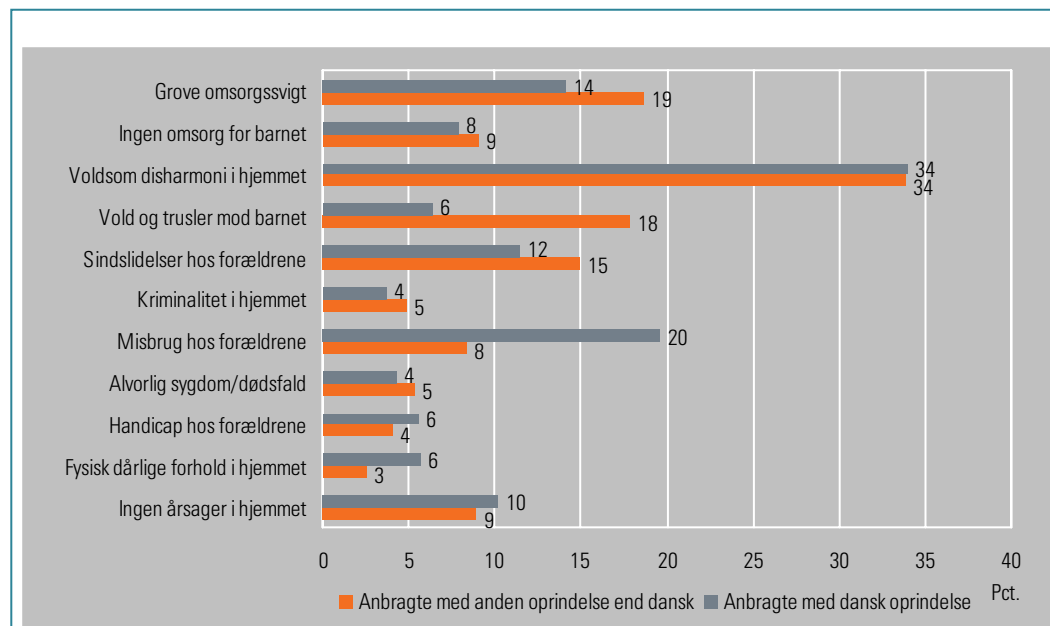
Note: Opgørelsen bygger på Ankestyrelsens oplysninger om anbragte børn og unge pr. 1. januar 2008. Der er indhentet oplysninger om etnisk oprindelse fra CPR-registeret.

Udslagsgivende årsager til anbringelsen

I en sammenligning mellem etniske danske børn og børn af anden oprindelse på anbringelsesårsager viser anbringelsesstatistikken, at der er forskelle på, hvilke årsager, der er udslagsgivende for kommunens beslutning om anbringelse.

Problemer i hjemmet er hyppigere årsag til anbringelse blandt børn og unge af anden etnisk oprindelse end dansk. På enkelte årsagstyper er der endog markante forskelle. Dette gælder blandt andet omsorgssvigt samt vold og trusler mod barnet, *jf. figur 2.11*.

Figur 2.11 Udslagsgivende årsager i hjemmet/hos forældrene til anbringelse, hyppighed i afgørelser truffet i perioden 2006-2008 fordelt på etnicitet



Note: Opgørelsen bygger på Ankestyrelsens oplysninger om anbragte børn og unge pr. 1. januar 2008. Der er indhentet oplysninger om etnisk oprindelse fra CPR-registeret.

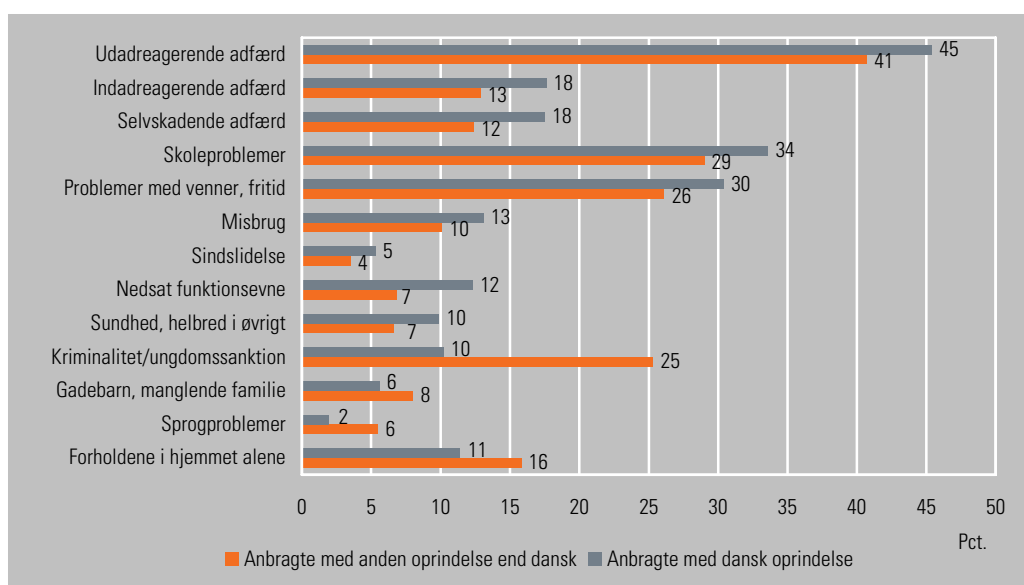
Misbrug blandt forældrene var mere end dobbelt så hyppigt årsag til anbringelse af børn med dansk oprindelse end blandt børn med anden oprindelse end dansk. Hvor 8 procent af børn med anden oprindelse end dansk var anbragt på grund af misbrug hos forældrene gjaldt det 20 procent af børn med dansk oprindelse.

Vold og trusler mod barnet optræder tre gange hyppigere som udslagsgivende anbringelsesårsag i tilfælde, hvor barnet/den unge er af anden oprindelse end dansk. Mens 6 procent af de anbragte børn /unge af dansk oprindelse blev anbragt som følge af vold og trusler i hjemmet, gjaldt det 18 procent af børn/unge af anden oprindelse end dansk.

Herudover blev børn af anden oprindelse hyppigere end danske børn anbragt på grund af grove omsorgssvigt og/eller sindslidelse i hjemmet.

Ses der på de udslagsgivende anbringelsesårsager hos barnet eller den unge selv er der ligeledes forskel mellem grupperne. Børn med dansk oprindelse anbringes hyppigere på grund af adfærdsvanskeligheder, problemer i skole og fritid, nedsat funktionsevne samt helbreds- og sundhedsproblemer herunder misbrug hos barnet/den unge, *jf. figur 2.12*.

Figur 2.12 Udslagsgivende årsager hos barnet til anbringelse, hyppighed i afgørelser truffet i perioden 2006-2008 fordelt på etnicitet



Note: Opgørelsen bygger på Ankestyrelsens oplysninger om anbragte børn og unge pr. 1. januar 2008. Der er indhentet oplysninger om etnisk oprindelse fra CPR-registeret.

Omvendt fremgår det, at børn /unge af anden oprindelse end dansk oftere end danske børn anbringes, fordi de mangler familierelationer, har sprogproblemer eller på grund af kriminalitet. Børn og unge med anden oprindelse end dansk bliver anbragt mere end dobbelt så hyppigt på grund af egen kriminalitet, blandt andet ved fuldbyrdelse af dom om ungdomssanktion.

3 Anbragte børn og unge i 2008

På baggrund af de registrerede oplysninger er det muligt at følge udviklingen i anbragte børn og unge. Kapitel 3 indeholder dels en opgørelse over antallet af anbragte børn og unge ved udgangen af årene 2006, 2007 og 2008. Desuden beskrives de afgørelser og andre sagshændelser i anbringelsesperioden, som kommunerne har indberettet vedrørende de tre år.

3.1 Anbragte børn og unge ved udgangen af 2008

De indberetninger af effektuerede anbringelser og sagshændelser mv. i anbringelsesperioden, som Ankestyrelsen har registreret i anbringelsesstatistikregisteret, giver mulighed for at følge børnene/de unge igennem årene.

Ved udgangen af 2008 var 12.346 børn og unge mellem 0 og 17 år anbragt uden for hjemmet. Antallet og aldersfordelingen har været stort set uændret igennem årene 2006, 2007 og 2008, *jf. tabel 3.1.*

Tabel 3.1 Antal børn og unge anbragt uden for hjemmet pr. 31. december 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Alder ultimo året						
0-3 år	632	5	651	5	711	6
4-6 år	868	7	861	7	843	7
7-11 år	2.827	23	2.689	22	2.667	22
12-14 år	2.984	25	3.034	25	3.047	25
15-17 år	4.817	40	5.013	41	5.078	41
I alt anbragte 0-17årige ¹	12.182	100	12.248	100	12.346	100

¹Tre anbragte børn/unge har uoplyst alder i 2006, 2007 og 2008 (udenlandske børn uden oplyst fødselsdato) og indgår ikke i tabellen.

Note: Kommunerne indberetter ikke bestanden af anbragte børn og unge ultimo året. Bestanden ultimo året er opgjort ud fra de indberettede oplysninger om tilgang og afgang i løbet af året.

Opgørelsen for 2006 er de offentliggjorte tal i *Anbragte børn og unge uden for hjemmet, Årsstatistik 2006*.

Opgørelsen for 2007 er opdaterede tal fra samme opgørelses tidspunkt som 2008-tallene. Antal af børn og unge anbragt uden for hjemmet 2007 er herved blevet 31 mindre end tidligere offentliggjort – dette skyldes et netto større antal registrerede ophør i 2007-statistikken.

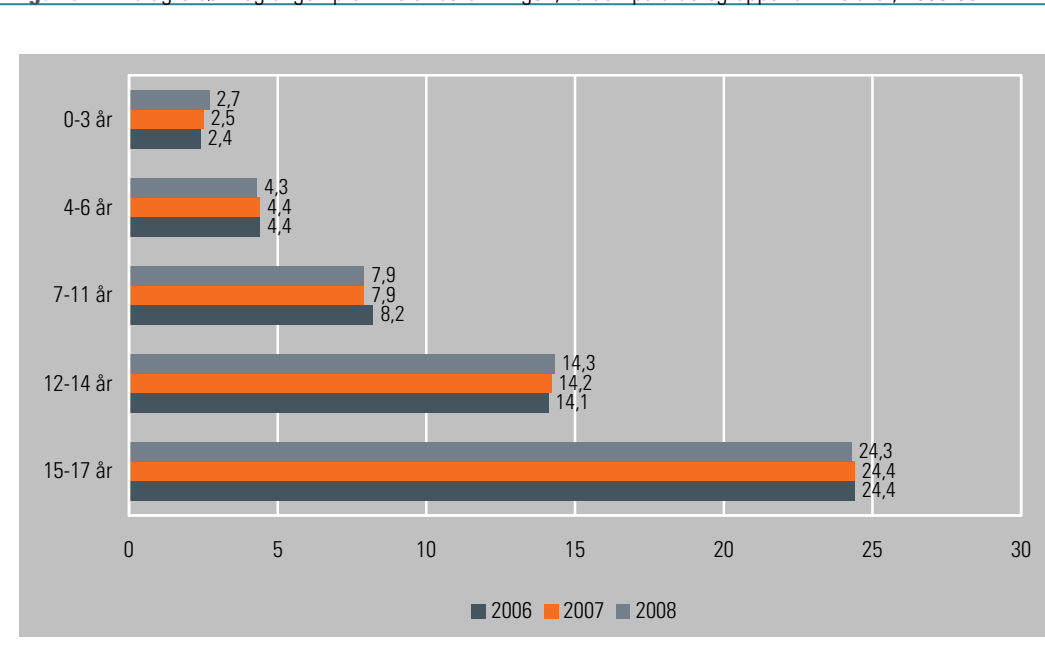
Aldersgruppen 12 - 17 år udgjorde 66 procent af det samlede antal anbragte børn og unge mellem 0 og 17 år ved årets udgang i 2008. Der kan konstateres en vis stigning i antal anbragte i denne aldersgruppe igennem årene 2006-2008. Som vist nedenfor i *afsnit 3.1.1.*, skyldes denne udvikling især ændringer i befolkningens alderssammensætning.

Andelen af anbragte børn i alderen under 12 år udgjorde 34 procent af det samlede antal anbragte børn og unge ultimo 2008.

3.1.1 Anbringelseshyppighed

Den aldersbetingede anbringelsesprævalens, det vil sige antal børn/unge i anbringelse ultimo året, målt pr. 1.000 børn i den enkelte aldersgruppe, stiger med børnenes alder, *jf. figur 3.1.*

Figur 3.1 Anbragte børn og unge i promille af befolkningen, fordelt på aldersgrupper ultimo året; 2006-08



Note: Som for tabel 3.1. Desuden er anvendt befolkningstal fra Danmarks Statistik.

De aldersbetingede hyppigheder har ligget stort set konstant igennem årene. Kun for aldersgruppen 0-3 år ses en vis stigende tendens i årene efter anbringelsesreformen.

I aldersgruppen 0-3 år var der ultimo 2006 anbragt 2,4 promille af aldersgruppen, mens der ultimo 2008 var anbragt 2,7 promille af denne gruppe.

I aldersgruppen 4-6 år var 4,3 promille anbragt uden for hjemmet ultimo året. Blandt de 7-11årige var anbringelseshyppigheden 7,9 promille, mens den for de 12-14årige var 14,3 promille. 24,3 promille af de 15-17-årige var ved årets udgang anbragt uden for hjemmet.

3.1.2 Anbringelsessted

47 procent af de anbragte børn og unge under 18 år var ved udgangen af 2008 anbragt i plejefamilie, herunder netværksplejefamilie (3 procent) og slægtsanbringelse (2 procent), *jf. tabel 3.2.*

Tabel 3.2 Anbragte børn og unge fordelt på anbringelsessted, ultimo året 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Anbringelsessted ultimo året						
Plejefamilie mv.	5.665	46	5618	46	5.754	47
- Heraf netværksplejefamilie	231	2	293	2	375	3
- Heraf slægtsanbringelse	239	2	230	2	200	2
- Heraf plejefamilie i øvrigt	5.195	42	5.095	42	5.179	42
Eget værelse	417	3	418	3	388	3
Døgnophold i institution mv.	2.891	24	2.982	25	2.944	24
- Heraf kommunale døgntilbud	468	4	519	5	629	5
- Heraf akutinstitution	245	2	297	2	315	3
- Heraf døgninstitution, sikret afdeling	61	1	58	1	52	0
- Heraf døgninstitution, anden afdeling	2.117	17	2.036	17	1.948	16
Kost- og/eller efterskole	617	5	596	5	531	4
Socialpædagogisk opholdssted	2.068	17	2.074	17	2.112	17
Skibsprojekt	37	0	36	0	41	0
Uoplyst ¹	487	4	524	4	576	5
I alt anbragte ultimo året	12.182	100	12.248	100	12.346	100

¹ Det relativt store antal uoplyste skyldes, at Ankestyrelsen på opgørelses tidspunktet endnu ikke havde modtaget indberetninger fra kommunerne om, hvilket anbringelsessted børnene/de unge var blevet anbragt i.

Note: Se tabel 3.1

24 procent af børnene/de unge var anbragt i institution herunder akutinstitutioner og kommunale døgntilbud, og 17 procent havde ophold i socialpædagogiske opholdssteder.

Fordelingen for alle anbragte børn på anbringelsessted peger på, at anbringelsen på døgninstitution kun er midlertidig. Af de 3.573 børn og unge, som blev anbragt uden for hjemmet i deres første anbringelsessted i 2008, ser fordelingen på anbringelsessted anderledes ud. Her blev flest anbragt i døgnophold (33 procent) som første anbringelsessted mod færre i plejefamilie (25 procent), *jf. tabel 2.4 i kapitel 2.*

3.1.3 Anbragte med og uden samtykke

83 procent af de anbragte børn/unge var ved udgangen af 2008 anbragt med samtykke (i frivillig anbringelse), *jf. tabel 3.3.*

Tabel 3.3 Anbragte børn og unge fordelt på samtykkestatus, ultimo året 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Samtykkestatus ultimo året						
Anbragt med samtykke (frivillig anbringelse)	10.250	84	10.296	84	10.243	83
Anbragt uden samtykke (tvangsmæssig anbringelse)	1.298	11	1.306	11	1.463	12
Anbragt ved effektivering af dom (ungdomssanktion)	107	1	85	1	60	1
Anbringelsesstatus uoplyst ¹	527	4	561	4	580	4
I alt anbragte ultimo året	12.185	100	12.248	100	12.346	100

¹Det relativt store antal uoplyste skyldes, at Ankestyrelsen fortsat ikke for alle børn og unge, som var anbragt ved statistikens start 1. januar 2006, har modtaget fornødne oplysninger om barnets anbringelsesstatus.

Note: Som for tabel 3.1

12 procent var anbragt uden samtykke efter servicelovens § 58 eller § 45. Én procent af de anbragte unge havde ophold på anbringelsessted som led i fuldbyrdelse af dom (ungdomssanktion, *jf. straffelovens § 74a*).

Der er fra ultimo 2007 til ultimo 2008 sket en stigning i antal anbragte uden samtykke med 12 procent. Ved udgangen af 2007 var 1.306 børn/unge under 18 år anbragt uden samtykke, svarende til 11 procent. Ved udgangen af 2008 var 1.463 anbragt uden samtykke, svarende til 12 procent af de anbragte. Stigningen må ses på baggrund af et stigende antal tvangsmæssige afgørelser, *jf. kapitel 2.1.*

3.2 Opfølgning og andre sagshændelser under anbringelsen

For de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, træffer kommunerne løbende afgørelser om anbringelsesforløbet, herunder afgørelser om flytning og hjemgivelse eller andet ophør samt om opfølgning og revision af handleplan og indsats. Kommunerne indberetter disse afgørelser og andre sagshændelser til anbringelsesstatistikken.

I årsstatistikken 2008 indgår 10.743 afgørelser og andre sagshændelser vedrørende de anbragte børn og unge med hændelsesdato i 2008. Indberetningerne omfatter blandt andet 1.371 skift af anbringelsessted, 1.660 hjemgivelser og andet ophør samt 6.003 opfølgninger af indsats og handleplan, *jf. tabel 3.4.*

Tabel 3.4 Opfølgninger og andre sagshændelser i anbringelsesperioden, 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
1. Iværksættelse af flytning/ændring af anbringelsessted, 0-17 år	1.259	11	1.312	11	1.371	13
2. Ændring af anbringelse uden samtykke til anbringelse med samtykke, 0-17 år	107	1	119	1	95	1
3. Generel opfølgning af indsats og handleplan, afgørelse om revision, 0-17 år	6.833	57	5.675	49	6.003	56
4. Sager forelagt børn og unge-udvalget i anbringelsesperioden, 0-17 år	548	5	478	4	519	5
5. Hjemgivelse og andet ophør af anbringelse ¹	1.843	15	1.814	16	1.660	16
6. Handlepligt overdraget til ny kommune	293	2	734	6	171	2
7. Afgørelse om efterværn forud for det 18. år	459	4	424	4	452	4
8. Iværksættelse/genetablering af efterværn med døgnophold	402	3	357	3	364	3
9. Handlepligt overtaget fra anden kommune	219	2	667	6	108	1
Registrerede afgørelser/sagshændelser i alt	11.963	100	11.580	100	10.743	100

1. Eksklusive ophør af døgnophold i efterværn efter det 18. år.

Note: Enkelte kommuner har, blandt andet under henvisning til kommunalreformen og manglende mulighed for validering, taget forbehold for, om tallene er tilstrækkeligt retvisende.

I tidligere offentliggjorte statistikker for 2006 og 2007 var flytninger og ophør for 18-22årige i efterværn med døgnophold indeholdt i tabellerne. For årene 2006 og 2007 er opgørelserne opdateret med efterfølgende indberetninger.

3.2.1 Ændret anbringelsessted

Der sondres i anbringelsesstatistikken mellem planlagte og uplanlagte skift mellem anbringelsessteder.

En planlagt flytning er i statistikken afgrænset til de flytninger, der var forudset eller forventet i den gældende handleplan for barnet/den unge. For eksempel kan handleplanen have taget højde for, at barnets/den unges alder og udvikling efter en given periode vil skabe behov for et nyt anbringelsessted.

Uplanlagte ændringer er i statistikken ensbetydende med, at uforudsete forhold har nødvendiggjort en flytning af barnet/den unge.

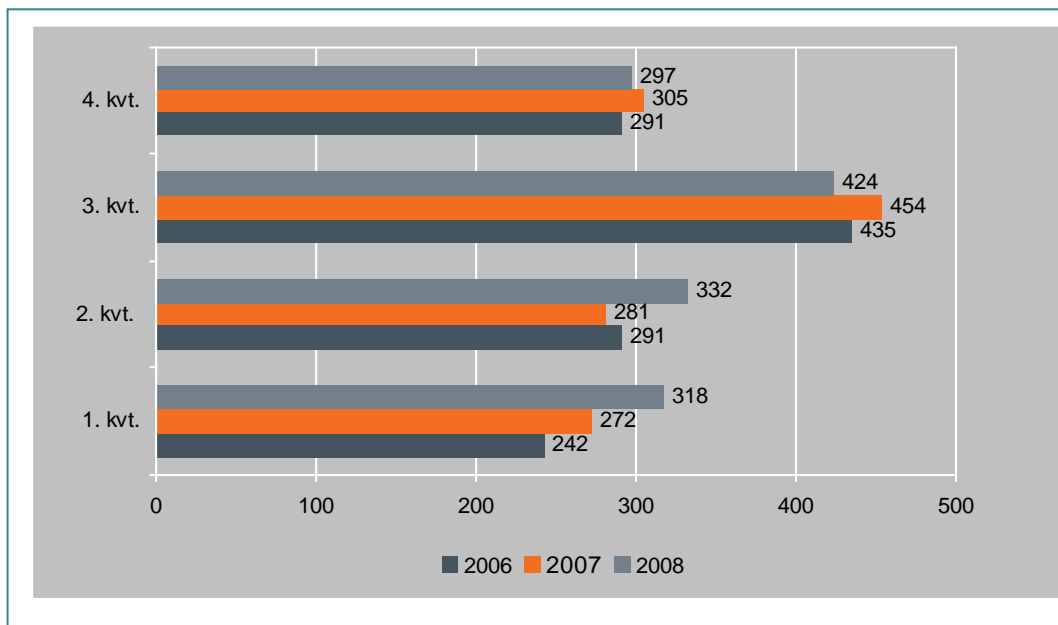
Kommunerne har til årsstatistikken 2008 indberettet i alt 1.371 afgørelser om 0-17årige anbragtes flytning til nyt anbringelsessted. Halvdelen af flytningerne var planlagte, mens 44 procent var ikke-planlagte flytninger, *jf. tabel 3.5.*

Tabel 3.5 Planlagte og uplanlagte flytninger fra et anbringelsessted, 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Planlagt	660	52	675	51	657	48
Uplanlagt	526	42	508	39	604	44
Uoplyst	73	6	129	9	110	8
I alt	1.259	100	1.312	100	1.371	100

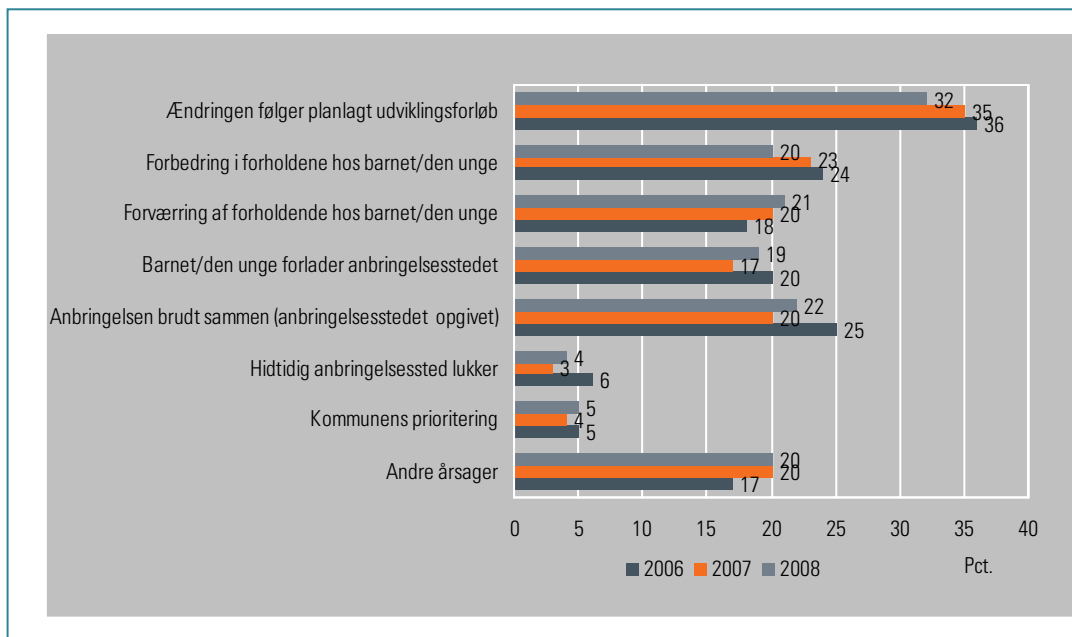
I 2007 udgjorde de uplanlagte flytninger 39 procent af flytningerne. Der har fra 2007 til 2008 været en stigning i de uplanlagte flytninger fra 508 til 604, svarende til en stigning på 19 procent.

Flytninger af anbragte børn og unge er præget af mange skift af anbringelsessted i 3. kvartal. Både i 2006, 2007 og 2008. Dette skal blandt andet ses i sammenhæng med børnenes skoleskift, *jf. figur 3.2.*

Figur 3.2 Ændring af anbringelsessted fordelt på kvartaler 2006, 2007 og 2008

Årsager til skift af anbringelsessted

Selv om knap halvdelen af flytningerne var planlagte, er det kun 32 procent af flytningerne af anbragte børn og unge der indgik som del af et tidligt planlagt udviklingsforløb. Samtidig ses et fald fra 36 procent, dvs. med 4 procentpoints, fra 2006 til 2008, *jf. figur 3.3.*

Figur 3.3 Årsager til afgørelse om ændring af anbringelsessted 2006, 2007 og 2008

Note: Procenterne i figuren summer ikke til 100, da der har været mulighed for at markere flere årsager til flytning af barnet/den unge

Der er ligeledes sket et fald på 4 procentpoint fra 2006 (24 procent) til 2008 (20 procent) i andelen af flytninger, som er følge af en forbedring i forholdene hos barnet/den unge.

En konstateret forværring af forholdene hos barnet/den unge var medvirkende årsag i 21 procent af flytningerne i 2008. Dette er en stigning på 3 procentpoint i forhold til 2006.

I 22 procent af tilfældene skete flytningen af barnet/den unge, fordi anbringelsesstedet havde opgivet. Der er sket et fald i denne andel i forhold til 2006, men der har været en vis stigning i forhold til 2007.

Der er herudover sket et lille fald i andelen af børn og unge, som forlader anbringelsesstedet, fra 20 procent i 2006 til 19 procent i 2008.

Foranledning til skift af anbringelsessted

Initiativet til flytning af et barn eller en ung til nyt anbringelsessted tages hyppigst af kommunen. Således skete 63 procent af flytningerne i 2008 på handlekommunens foranledning. Dette må blandt andet ses i sammenhæng med, at det er kommunen, der følger op på indsats og handleplan og i givet fald træffer afgørelse om ændret anbringelsessted, *jf. tabel 3.6.*

Tabel 3.6 Flytningerne fordelt efter foranledning til afgørelsen om ændring af anbringelsessted, 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Flytning på foranledning af:						
Kommunen	796	63	807	62	858	63
Anbringelsesstedet	547	43	510	39	564	41
Barnet/den unge	496	39	564	43	526	38
Forældremyndighedsindehaver	393	31	397	30	376	27
Domstol (ungdomssanktion)	36	3	44	3	50	4
Politi/anklagemyndighed	21	2	26	2	22	2
Ankemyndighed	-	-	-	-	-	-
Uoplyst	68	5	121	9	103	8
I alt	1.259	100	1.312	100	1.371	100

Note: Procenterne i tabellen summer ikke til 100, da flere kan have foranlediget beslutning om flytning.

Flytninger skete i 41 procent af tilfældene på foranledning af anbringelsesstedet. I en del af disse tilfælde skete flytningen af barnet/den unge på foranledning af både kommunen og anbringelsesstedet.

I 38 procent af flytningerne havde barnet/den unge selv været medvirkende til beslutningen om ændring af anbringelsesstedet. I 27 procent af tilfældene på forældrenes foranledning, hvilket er en faldende andel sammenlignet med tidligere år. Antal flytninger af under 18-årige, som initieret af domstol eller politi, bl.a. til sikret afdeling, har været stort set uændret igennem perioden.

3.2.2 Ændring af anbringelser uden samtykke til anbringelse med samtykke

I nogle tilfælde meddeler forældremyndighedsindehavere og unge over 15 år efterfølgende samtykke til en anbringelse, der er blevet gennemført som tvangsmæssig foranstaltning. Hvis anbringelsen herefter får status som anbringelse med samtykke, indberettes dette som sagshændelse.

Kommunerne har indberettet 95 tilfælde, hvor der i 2008 efterfølgende er givet samtykke til en løbende tvangsmæssig anbringelse, med det resultat, at anbringelsen herefter har fået status som anbringelse med samtykke. Det registrerede antal har med mindre udsving ligget nogenlunde konstant igennem årene, *jf. tabel 3.4*.

Ændring af en frivillig anbringelse til en tvangsmæssig anbringelse kan også forekomme. Det kræver imidlertid forelæggelse for børn og unge-udvalget, *jf. afsnit 3.2.4 nedenfor*.

3.2.3 Generel opfølgning af indsats og handleplan

I statistikken for 2008 indgår 6.003 registrerede opfølgninger af indsats og handleplan for børn og unge under 18 år, anbragt uden for hjemmet.

I 1.846 tilfælde eller 31 procent af kommunernes indberettede opfølgninger i 2008 blev det besluttet at revidere/ændre handleplanen, mens det for 64 procent af opfølgningerne er oplyst, at barnets/den unges handleplan ikke blev revideret/ændret. Der har sammenlignet med 2006 været en stigende andel opfølgninger, hvor opfølgningen ikke medførte en ændring af handleplanen, *jf. tabel 3.7*.

Tabel 3.7 Registrerede opfølgninger af indsats og handleplan, 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Handleplan revideret/ændret	2.424	36	1.790	32	1.846	31
Handleplan ikke revideret/ændret	4.148	61	3.758	66	3.962	64
Uoplyst	261	4	127	2	195	3
Opfølgninger i alt	6.833	100	5.675	100	6.003	100

Note: Tabellen omfatter indberettede opfølgninger af indsats og handleplan for anbragte børn og unge *under 18 år*.

Boks 2 Vurdering af handleplanen

Kommunerne skal senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet/den unge, vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen skal revideres. Herefter skal kommunen med højst 12 måneders mellemrum foretage en tilsvarende vurdering, *jf. § 70*. Vurderingen tager udgangspunkt i de mål og delmål, der er opsat i handleplanen.

Vurderingen af indsatsen og handleplanen skal ske på baggrund af løbende tilsyn og samtale med barnet/den unge på anbringelsesstedet samt efter kontakt med forældremyndighedsindehaver.

Det må på baggrund af det indberettede vurderes, at kun er en del af de foretagne opfølgninger er blevet indberettet til anbringelsesstatistikken³, *jf. kapitel 4* om baggrund og metode.

Det ses således, at antallet af registrerede opfølgninger i anbringelsesstatistikken for 2008 kun udgør omkring halvdelen af antal anbragte børn og unge under 18 år i 2008. Det registrerede antal skønnes herved at undervurdere det faktiske antal opfølgninger, der er gennemført.

³ Ankestyrelsen vurderer, at det indberettede antal opfølgninger herved alene giver mulighed for at sige noget om udviklingen i og fordelingen af omfanget af opfølgninger.

Indberetningerne giver derfor kun begrænset mulighed for at vurdere, om kommunerne i årene siden anbringelsesreformen har gennemført alle de opfølgninger, som de efter serviceloven er forpligtet til.

3.2.4 Sager forelagt børn og unge-udvalget i anbringelsesperioden

Kommunerne indberetter i en række tilfælde forelæggelser for børn og unge-udvalget til anbringelsesstatistikken. Det drejer sig om følgende sagstyper (jf. serviceloven), som vedrører forholdene for 0-17årige børn og unge under anbringelsen, jf. *tabel 3.8*:

Tabel 3.8 Børn og unge-udvalgenes afgørelser i anbringelsesperioden

2008	Tiltrådt	Ikke tiltrådt	I alt	Tiltrådt i procent
Ændring af afgørelse fra samtykke til uden samtykke (§ 58)	88	3	91	97
Udskydelse af hjemgivelse, påbegyndelse af udslusning, (§ 60)	4	2	6	67
Opretholdelse, forlængelse af forventet varighed (§ 62)	322	3	325	99
Opretholdelse af anbringelse efter foreløbig beslutning (inden 1 måned) (§ 75, stk. 4)	56	-	56	100
Beslutning (§ 58) ved manglende samtykke til ændring af anbringelsessted (§ 69, stk. 4-5)	17	-	17	100
Begrænsning i barnets eller den unges ret til kommunikation (§ 71, stk. 3, jf. stk. 5)	22	1	23	96
Antal afgørelser i alt	509	9	518¹⁾	98

¹⁾ Herudover er 102 andre spørgsmål blevet forelagt børn og unge-udvalget. Udfaldet af afgørelserne i disse spørgsmål bliver ikke indberettet

Note: Der har ofte været forelagt flere spørgsmål i samme afgørelse.

Kommunerne har indberettet, at de i 2008 havde 518 spørgsmål om ovenstående punkter, som blev forelagt børn og unge-udvalgene. I 98 procent af forelæggelserne fulgte Børn og unge-udvalgene forvaltningens indstilling til afgørelse.

I hovedparten af tilfældene i tabellen tiltræder udvalget således forvaltningens indstilling om de nævnte spørgsmål i relation til anbringelsen. Herudover er der til anbringelsesstatistikken indberettet 102 andre sager om anbragte børn/unge, som i 2008 har været forelagt kommunens Børn og unge-udvalg.

3.2.5 Hjemgivelse og andet ophør af anbringelse

I statistikken indgår 1.660 registrerede afgørelser om hjemgivelse og ophør af anbringelse uden for hjemmet i 2008. Opgørelsen omfatter hjemgivelser og ophør for 0-17årige samt ophør af døgnophold i anbringelsessted i umiddelbar tilknytning til det fyldte 18. år.⁴

I 20 procent af tilfældene var årsagen til hjemgivelse, at formålet med anbringelsen var opnået. Niveaueet er lidt lavere end i de forudgående år. I 21 procent af tilfældene var ophørsårsagen, at formålet med anbringelsen ikke kunne opnås. I de tilfælde har anbringelsen ikke kunnet opfylde barnets behov og kommunen må vælge en anden løsning.

I forhold til de tidligere år er der således en tendens hen mod, at flere børn og unge hjemgives på trods af, at formålet med anbringelsen ikke er opnået, *jf. tabel 3.9*.

Tabel 3.9 Registrerede hjemgivelser og andre ophør fordelt på årsager til hjemgivelse eller ophør

	2006		2007		2008	
	antal	procent	antal	procent	antal	procent
Formålet med anbringelsen er opnået	424	23	433	24	337	20
Formålet med anbringelsen blev ikke opnået	310	17	294	16	342	21
Forældremyndighedsindehavers begæring	444	24	395	22	354	21
Den unge over 15 år har trukket samtykke tilbage	243	13	233	13	241	15
Børn og unge-udvalget har ikke tiltrådt forlænget anbringelse	6	0	7	0	5	0
Ankestyrelsen har hjemgivet barnet/den unge	2	0	4	0	1	0
Byretten har ophævet afgørelsen om anbringelse	2	0	3	0	1	0
Ophør idet den unge fyldte 18 år	266	14	304	17	286	17
Sagsophør idet der ikke kunne findes et egnet anbringelsessted	24	1	14	1	12	1
Andet ophør/sagsophør	288	16	277	15	246	15
Hjemgivelser/ophør i alt	1.843	100	1.814	100	1.660	100

Note: Procenterne summer ikke til 100, da ophør af anbringelse kan ske af mere end én årsag.

I tidligere offentliggjorte statistikker indeholdt tabellen de sager, som var overdraget til anden handlekommune. Tallene for 2006 og 2007 er opdateret og gjort sammenlignelige med 2008-tallene.

I 21 procent af tilfældene skete hjemgivelse på forældrenes begæring. I 15 procent af tilfældene fordi, den over 15-årige trak samtykke til anbringelse tilbage. I 17 procent ophørte anbringelsen som følge af, at den unge fyldte 18 år. Det må på baggrund af det indberettede vurderes, at det ikke er alle besluttede hjemgivelser og ophør i 2008, der er blevet indberettet til anbringelsesstatistikken.

⁴ De anbringelser, der ophører ved det fyldte 18. år, men som videreføres som tilbud til 18-22årige om døgnophold i efterværn, registreres ikke som ophør. Men i det omfang handlepligten herved overgår til anden handlekommune indgår sagsophør i den tidligere handlekommune i punkt 6 i tabel 3.4.

Handlepligt overdraget til ny kommune og handlepligt overdraget fra ny kommune

I 2008 er 171 sager om anbringelse af børn og unge registreret overdraget til ny handlekommune. Overdragelse af handlekommunepligt sker typisk i forbindelse med, at unge, som er anbragt i et anbringelsessted beliggende i 'udenbys' kommune, fylder 18 år.

Antal sagsoverdragelser er væsentligt lavere i forhold til 2007, hvor 734 sager overgik til ny handlekommune. Antal overdragelser af handlekommunepligt i 2007 var særligt højt som følge af kommunalreformen. Mange af de sammenlagte kommuner valgte at "overdrage" sager fra de gamle kommuner til den nye kommune. Sagerne blev herved i statistikken bragt til ophør i den gamle kommune og oprettet på ny i den nye kommune.

I alt 108 sager er i 2008 registreret overtaget fra anden handlekommune, hvor antallet i 2007 var 667, jf. tabel 3.4. ovenfor.

3.3 Efterværn til unge over 18 år

Efter servicelovens § 76 kan visse foranstaltninger for børn og unge, herunder døgnophold i et anbringelsessted, opretholdes eller genetableres i efterværn, som kan opretholdes, indtil den unge fylder 23 år.

Kommunen skal senest seks måneder forud for det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn, jf. SEL § 68, stk. 5.

3.3.1 Afgørelser efter § 68, stk. 5, forud for det fyldte 18. år

Kommunernes indberetninger til statistikken omfattede 452 afgørelser i 2008 om behov for efterværn, truffet af kommunerne forud for det 18. år.⁵

I 48 procent af afgørelserne i 2008 blev det besluttet, at der var behov for efterværn med døgnophold i et anbringelsessted efter det fyldte 18. år. I 40 procent af afgørelserne blev det besluttet, at der var behov for andre tilbud, det vil sige personlig rådgiver, fast kontaktperson eller udslusningsordning, jf. tabel 3.10.

⁵ Det indberettede antal afgørelser vurderes at være undervurderet. Der var ca. 1.800 unge på 17 år ved udgangen af 2007, hvoraf størstedelen må formodes at skulle have haft en afgørelse i 2008 (senest ved det fyldte 17½ år).

Tabel 3.10 Kommunernes indberettede afgørelser om efterværn forud for det fyldte 18. år, 2006, 2007 og 2008

	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Døgnophold	232	51	206	49	217	48
Personlig rådgiver	26	6	24	6	21	5
Fast kontaktperson	96	21	142	34	137	30
Udslusningsordning	92	20	92	22	103	23
Tilbud ikke endeligt besluttet	76	17	34	8	47	10
<i>Visiteret til efterværn i alt</i>	<i>445</i>	<i>97</i>	<i>409</i>	<i>96</i>	<i>442</i>	<i>98</i>
Ikke behov for efterværn ved det fyldte 18. år	14	3	15	4	10	2
Afgørelser i alt	459	100	424	100	452	100

Note: Procenten er beregnet ud fra det samlede antal indberettede afgørelser om behov for og visitation til efterværn.

Note: Procenterne summer ikke til 100, da der kan knyttes mere end én foranstaltning til hver afgørelse.

I 5 procent havde kommunerne således afgjort, at der var behov for personlig rådgiver for den unge, mens det i 30 procent, var blevet vurderet, at der var behov for at bevilge en fast kontaktperson for den unge. I 23 procent, er det oplyst, at der var vurderet behov for en udslusningsordning i efterværn.

I 10 procent af afgørelserne, der skulle træffes senest 6 måneder før det 18. år, havde kommunen ikke endeligt kunnet beslutte i 2008, hvilke tilbud i efterværn, den unge havde behov for efter det 18. år.

I 2 procent af sagerne blev det af kommunen vurderet, at den unge ikke havde behov for efterværn.

Anbringelsesstatistikken 2008 indeholder desuden kommunernes indberettede oplysninger om formålet med det bevilgede efterværn, *jf. tabel 3.11*.

Tabel 3.11 Kommunernes angivne formål med at bevilge efterværn, 2006, 2007 og 2008

Formål:	2006		2007		2008	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Bidrag til en bedre indføring på arbejdsmarkedet	131	29	135	32	125	28
Give støtte til gennemførelse af uddannelse	280	61	273	64	283	63
Fremme en glidende overgang til selvstændig tilværelse/bolig	359	78	323	76	338	75
Andet og uoplyst	119	26	114	27	101	22
Bevillinger i alt	459	100	424	100	452	100

Note: Procenten er beregnet ud fra det samlede antal indberettede afgørelser (339) med beslutning om efterværn.

Note: Procenterne summer ikke til 100, da der kan knyttes mere end én foranstaltning til hver afgørelse.

Det angivne formål med de unges efterværn var i 2008 i 75 procent af afgørelserne at fremme en glidende overgang til en selvstændig tilværelse og selvstændig bolig for den unge.

I 63 procent var det angivne formål at give støtte til, at den unge kan gennemføre en uddannelse, og i 28 procent af tilfældene at den unge får en bedre indføring på arbejdsmarkedet.

3.3.2 Iværksættelse af efterværn med døgnophold

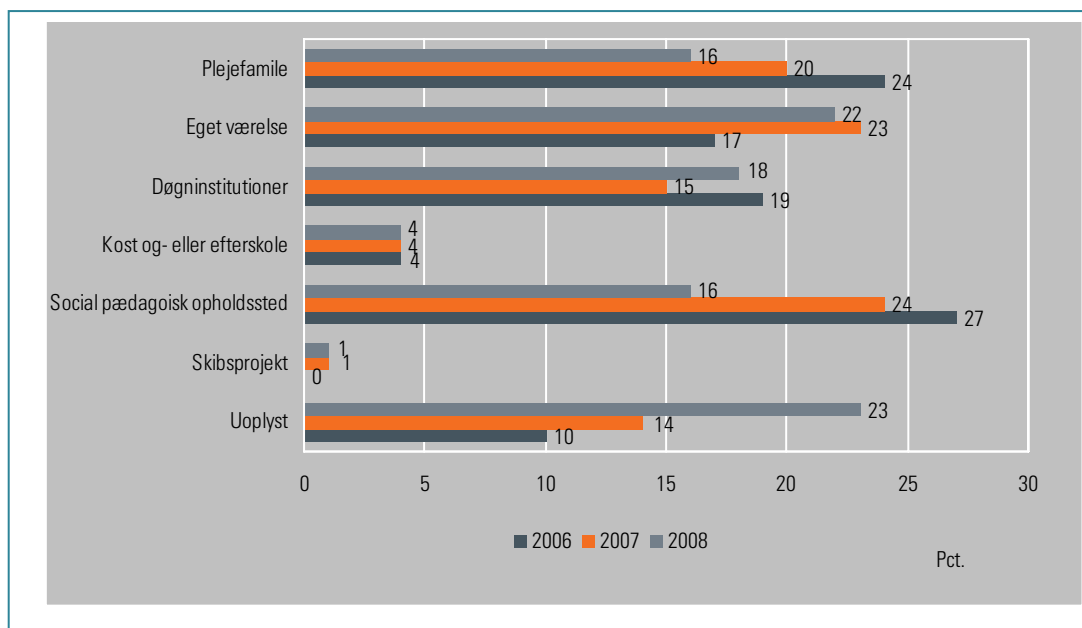
I statistikken indgår 232 iværksættelser af efterværn med døgnophold foretaget i 2008, herunder genetablering af efterværn efter det fyldte 18. år, *jf. figur 3.4*.

16 procent af de registrerede etablerede eller genetablerede efterværn i 2008 blev iværksat ved, at den unge blev visiteret til ophold i socialpædagogisk opholdssted.

16 procent af de unge blev etableret eller genetableret i plejefamilie, herunder netværksplejefamilie eller ved slægtsanbringelse.

22 procent af de unge blev etableret eller genetableret i eget værelse. For andre 18 procent af de unge blev efterværnet etableret i et døgninstitutionstilbud.

Figur 3.4 Iværksættelse af efterværn med døgnophold fordelt på type af anbringelsessted 2006-2008



Note: Det stigende antal uoplyste anbringelsessteder, der er registreret i statistikken om visitation til døgnophold i efterværn, er forårsaget af mangelfulde indberetninger fra en enkelt større kommune i 2007 og 2008.

4 Baggrund og metode

Den 1. januar 2006 trådte nye regler om særlig støtte til børn og unge i kraft, jf. Lov nr. 1442 af 22. december 2004 om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Anbringelsesreformen). Regler om anbringelsesstatistikken er fastsat i medfør af retssikkerhedsloven⁶.

Reformen forudsætter en løbende central indsats for at følge med i udviklingen på området og evaluere indsatsen. Som led i reformen blev blandt andet etableret nærværende statistik fra Ankestyrelsen om de afgørelser, der træffes vedrørende børn og unge, der anbringes uden for eget hjem.

Anbringelsesstatistikken har derfor fokus på sagsbehandlingen, anledning og årsager til anbringelse, opfølgning af indsats og handleplan, kontinuitet herunder årsager til flytninger af børn og unge til nyt anbringelsessted, registrering af effekten af anbringelsen målt ved ophøret af anbringelsen, samt sagsbehandlingen op til, at den unge fylder 18 år, hvor anbringelsen ophører.

Fra Ankestyrelsens anbringelsesstatistik videregives data til forskningsformål samt til Danmarks Statistiks årsstatistik om støtte til socialt udsatte børn og unge.

4.1 Anbringelsesstatistikens formål

Formålet med anbringelsesstatistikken er dels at bidrage til evaluering af anbringelsesreformen, dels at forbedre grundlaget for overvejelser og beslutninger om udviklingen på anbringelsesområdet. Både kommunerne og ankemyndighederne indberetter til statistikken.

Statistikken har desuden til formål at bidrage til ledelsesinformation – blandt andet med dokumentation af sagsbehandlingen til ledelsesmæssig styring og overvejelser – samt til grundlaget for kommunens udarbejdelse af den lovbestemte sammenhængende børnepolitik.

Anbringelsesstatistikken bygger på elektronisk indberetning, og der er etableret et indberetningssystem på internettet svarende til det system, kommunerne og de sociale nævn anvender ved indberetning af afgørelser om førtidspension. Med vægt på at etablere en så

⁶ Jf. § 59, stk. 3, og § 60, stk. 4, i bekendtgørelse 709 af 13. juli 2009 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

aktuel statistisk belysning som muligt blev det fastsat, at oplysningerne som hovedregel skal være indberettet senest 4 uger efter afgørelse er truffet. Kommunerne og de sociale nævn kan direkte udtrække egne indberettede data fra systemet

Kommunerne og nævnene kan indgå aftale med Ankestyrelsen om indberetning på anden måde.

Fire kommuner har indgået aftale om at indberette de nødvendige anbringelsesdata ved udtræk fra egne sagsbehandlingssystemer eller lignende. Ankestyrelsen modtager data fra disse kommuner mindst én gang i kvartalet. Desuden har Ankestyrelsen fra flere kommuner modtaget supplerende persondata til det indberettede vedrørende 2008.

4.2 Statistikkens opbygning og indhold

4.2.1 Kommunernes indberetninger

Indberetningspligten til anbringelsesstatistikken påhviler den kommune, der er handlekommune for barnet eller den unge. Når kommunen indberetter en afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung, skal kommunen indberette grundoplysninger om barnet/den unge og om forældremyndigheden.

Der skal desuden indberettes grundoplysninger i sager, hvor kommunen overtager handlepligten fra en anden kommune, blandt andet i forbindelse med etablering af efterværn i anbringelsesstedet for den unge.

Kommunerne indberetter følgende oplysninger, hver gang der bliver truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung:

- Om afgørelsen om anbringelse er med eller uden forældrenes samtykke
- Anledning til sag om anbringelse, underretninger
- Udslagsgivende årsager til beslutningen om anbringelse
- Undersøgelse og inddragelse af barnet/den unge og forældrene
- Beslutning om anbringelsessted (visitation) og tidspunkt for indflytning i anbringelsessted
- Handleplan for indsatsen

Endvidere indberetter kommunerne de afgørelser, der træffes mens barnet/den unge er anbragt uden for hjemmet. Det drejer sig om:

- Iværksættelse af ændret anbringelsessted
- Ændring af tvangsanbringelse til anbringelse med samtykke
- Generel opfølgning på indsats og handleplan for anbragte børn og unge under 18 år
- Forelæggelse og afgørelse af sager forelagt børn og unge-udvalget
- Hjemgivelse/ophør af anbringelse eller efterværn

- Sagsophør ved overdragelse til ny handlekommune
- Afgørelser om efterværn senest 6 måneder før det fyldte 18. år
- Iværksættelse af efterværn med døgnophold (ved eller efter det fyldte 18. år).

4.2.2 Ankemyndighedernes indberetninger

De sociale nævn og Ankestyrelsen indberetter oplysninger om afgørelser om anbringelse af udsatte børn og unge. Disse statistikker afreporteres særskilt.

Afgørelserne, der indberettes af *de sociale nævn*, omfatter anbringelsessager samt visse andre afgørelser vedrørende udsatte børn og unge:

- klagesager, det vil sige afgørelser som nævnene har truffet i forbindelse med klager over kommunale afgørelser om foranstaltninger til udsatte børn og unge
- egendriftssager, det vil sige sager om udsatte børn og unge, som nævnene tager op af egen drift (jf. servicelovens § 65) for eksempel efter at have modtaget en underretning.

Ankestyrelsen indberetter oplysninger til statistikken fra alle styrelsens sager om anbringelse af børn eller unge uden for hjemmet. Afgørelserne, styrelsen indberetter, omfatter:

- klagesager, det vil sige afgørelser som Ankestyrelsen har truffet i forbindelse med klager over tvangsmæssige anbringelser af børn og unge
- afgørelser i anbringelsessager, som Ankestyrelsen tager op af egen drift (jf. servicelovens § 65)
- afgørelser truffet af byretterne
- afgørelser truffet af Landsretten.

Statistikindberetningerne fra Ankestyrelsens afgørelser i tvangssager anvendes til validering af og supplement til kommunernes indberetninger om børn og unge-udvalgenes afgørelser.

4.3 Validering af de indberettede oplysninger for 2008

For at sikre, at anbringelsesstatistikken er retvisende for 2008, har de indberettede oplysninger, som danner grundlag for denne årsstatistik, gennemgået en validerings- og fejlsøgningsproces. Årsstatistik 2008 bygger på de afgørelser, som var indberettet frem til medio juli 2009.

Data i anbringelsesstatistikken kontrolleres både i forbindelse med indberetningen og efterfølgende ved udsendelse af valideringsmateriale til kommunerne.

Når afgørelser er indberettes til Ankestyrelsen, gennemgås de umiddelbart for mulige fejl og mangler. Indberetningsskemaerne på internettet har indbyggede kontrolfunktioner til

validering af for eksempel personnumre, kommunekoder og datoer. Valideringerne henleder opmærksomheden på mulige fejl og giver enten anvisninger om det indtastede eller nogle gange en decideret fejlmeddelelse, som medfører at videre indberetning til skemaet spærres, indtil berigtigelse af det indtastede har fundet sted.

Statistiksystemet giver desuden de indberettende myndigheder mulighed for løbende at foretage rettelser eller supplement til allerede indberettede oplysninger. Denne mulighed anvendes ofte, fx i tilfælde, hvor en afgørelse om anbringelse indberettes, inden anbringelsen er effektueret, og der efterfølgende skal indberettes tidspunkt for barnets/den unges indflytning i anbringelsesstedet.

De indberettende myndigheder har også mulighed for at udtrække egne indberettede oplysninger med henblik på kontrol, ledelsesinformation mv. Udtrækkene giver kommunerne og de sociale nævn en mulighed for kvalitetskontrol, som både kan fremme kvaliteten af sagsbehandlingen og af statistikken. Denne service har i 2008 været anvendt af 67 kommuner.

Ved afslutningen af første halvår 2008 og dernæst afslutning af året 2008 blev de indberettede skemaer kontrolleret for mangler, dobbeltregistreringer og udeladelser mv. Kommunerne fik i den forbindelse tilsendt tabeller og lister er blevet kontaktet med henblik på vurdering af kvaliteten af det indberettede og eventuel indberetning af rettelser eller supplerende oplysninger.

Ankestyrelsens indberetninger er anvendt til validering af kommunernes indberetninger af børn og unge-udvalgenes afgørelser. Herved er fundet et antal afgørelser, som kommunerne ikke havde fået indberettet i første omgang. Det er dog kun en mindre del af stigningen i antal registrerede tvangsanbringelser i 2008, der kan henføres til denne validering.

For at give kommunerne mulighed for at berigtige de indberettede oplysninger, har Ankestyrelsen i forbindelse med den sidste valideringsfase udsendt et antal tabeller til de 98 kommuner. Følgende tabeller blev sendt ud:

- Afgørelser om anbringelse efter samtykke, ikke samtykke, dom
- Afgørelser om anbringelse efter køn og alder
- Iværksatte anbringelser efter barnets/den unges første anbringelsessted
- Antal anbragte ultimo året fordelt efter alder og anbringelsessted
- Opfølgninger og andre sagshændelser i anbringelsesperioden

Kommunerne blev bedt om at melde tilbage, i hvilket omfang de udsendte tabeller og lister for 2008 var tilstrækkeligt retvisende for kommunens virksomhed i året. Ankestyrelsen havde medio juli 2009 fået svar fra 60 kommuner om, at deres registreringer i 2008 var tilstrækkeligt retvisende.

De øvrige 38 kommuner har enten taget forbehold for indberetningerne eller havde endnu ikke svaret inden udløbet af redaktionsperioden (frem til medio juli 2009). Nogle kommuner har herved henvist til manglende ressourcer i kommunen til at gennemføre kontrollen. Enkelte kommuner har bemærket, at udtræksfunktionen fra Ankestyrelsens indberetningssystem ikke har været tilgængelig i foråret 2009. Således har det været vanskeligt for især nogle af de større kommuner at validere det indberettede. Årsagen har kunnet henføres til tekniske problemer med IT-systemet, som efterfølgende er blevet rettet.

Blandt kommuner med forbehold er Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Esbjerg Kommune og Aalborg Kommune. Årsstatistikken for 2008 er derfor sandsynligvis behæftet med større usikkerhed end tidligere år.

Ved et IT-nedbrud i Ankestyrelsen i februar 2008 gik et mindre antal kommunale indberetninger af afgørelser om anbringelser, opfølgninger og andre sagshændelser tabt. En del kunne rekonstrueres, i Ankestyrelsen eller i kommunerne, men det kan ikke afvises, at en mindre del af det konstaterede lavere antal afgørelser mv. i januar kv. 2008 og året 2008 kan henføres til dette IT-nedbrud.

14 kommuner har efterfølgende indsendt supplerende oplysninger om afgørelser mv. Disse oplysninger er medtaget i årsstatistikken i det omfang, det teknisk har været muligt. Nogle af kommunernes supplerende oplysninger stammer ikke fra sagsbehandlingen men fra alternative informationer i kommunerne og mangler i et vist omfang oplysninger blandt andet om barnets/den unges anbringelsessted, hvorfor antal af uoplyste vedrørende anbringelsessted er steget i denne statistik. Ajourførte oplysninger påregnes uoffentliggjort ved senere udgivelser af anbringelsesstatistikken.

Ved redaktionens afslutning medio juli kunne det konstateres, at der fortsat bestod et betydeligt fald⁷ fra 2007 til 2008 i antal indberettede afgørelser fra 16 kommuner, som endvidere ikke havde meddelt Ankestyrelsen, at deres indberetninger for 2008 var retvisende. Det er ved udgivelsen af nærværende Årsstatistik 2008 besluttet at tilstræbe et mere retvisende resultat foreløbigt, ved at anvende de 16 kommuners afgørelser 2007 om anbringelse og effektivering som udgangspunkt for landsstatistikken oplysninger for 2008, indtil mere fyldestgørende oplysninger for 2008 foreligger fra de 16 kommuner.

De 16 kommuner, hvor 2007-tal er anvendt i 2008-statistikken vedrørende afgørelser om anbringelse og effektuerede anbringelser, er: København, Frederiksberg, Albertslund, Allerød, Frederikssund, Greve, Faxe, Kalundborg, Slagelse, Vordingborg, Sønderborg, Tønder, Varde, Horsens, Viborg og Aalborg.

⁷ Som kriterium for 'betydeligt fald' er taget udgangspunkt i en nedgang i antal registreringer med mindst 20 afgørelser sammenlignet med 2007, alternativt en nedgang med mindst 20 procent.

Ved den anvendte metode er der foretaget en samlede opregning af landstotalerne for 2008. Opregningen udgør godt 300 afgørelser om anbringelse og ca. 300 effektueringer af anbringelser, som Ankestyrelsen således implicit har vurderet, endnu ikke var indberettet medio juli 2009.

4.4 Sammenhæng med Danmarks Statistiks tællinger

Ankestyrelsen leverer årligt oplysninger fra anbringelsesstatistikregisteret til Danmarks Statistik. Det er herved et særskilt formål at sikre så god sammenhæng som muligt i anbringelsesstatistikken i forhold til Danmarks Statistiks tællinger om indsatsen for udsatte børn og unge.

Ved tilrettelæggelsen af den nye anbringelsesstatistik var det et formål at sikre kontinuitet, blandt andet ved så vidt muligt at anvende identiske opgørelsesmetoder. De kommunefordelte opgørelser i 'Tal fra Ankestyrelsen' omfatter således på samme måde som Danmarks Statistiks opgørelser, de børn og unge som kommunen var handlekommune for. Der er imidlertid også betydende forskelle.

Ved sammenligning med Danmarks Statistiks opgørelser fra 2005 og tidligere år skal man være opmærksom på, at indsamlings- og opgørelsesmetoderne i den nye anbringelsesstatistik afviger fra tidligere. Den nye statistik er en sagsbehandlingsstatistik. Således sker indberetning i dag løbende og elektronisk med udgangspunkt i sagsbehandlingen, hvor indberetningerne til Danmarks Statistik før 2006 skete manuelt med udgangspunkt i den enkelte kommunes muligheder for at fremfinde data ved årets udgang. Desuden er statistikområdet ændret lidt, idet der i dag indgår en række anbringelser i medfør af dom (ungdomssanktion) i anbringelsesstatistikken. Det er således ikke muligt fuldt ud at sikre kontinuitet i tidsserier før henholdsvis efter 2005/06.

Danmarks Statistik forestår fortsat indsamling af data om forebyggende tilbud og ydelser efter serviceloven til socialt udsatte børn og unge og familier. Fra 2006 har Ankestyrelsen fra anbringelsesstatistikken leveret data til Danmarks Statistiks tællinger. Selv om kilderne til statistikkerne er identiske, er der forskelle i opgørelserne i Ankestyrelsens publikationer og i Danmarks Statistiks offentliggjorte tællinger⁸.

Ankestyrelsen leverer oplysningerne til Danmarks Statistik efter offentliggørelsen, hvor registeret er beriget med kommunernes eventuelle efterfølgende rettelser og tilføjelser. Data

⁸ Oplysninger på kommuneniveau fra Danmarks Statistiks tællinger kan findes i www.statistikbanken.dk. Danmarks Statistik har desuden udgivet 'Bistand til børn og unge, 2005', Statistiske Efterretninger, 2. marts 2007, 'Bistand til børn og unge 2006 (foreløbig opgørelse)', Nyt fra Danmarks Statistik, 29. maj 2008, 'Støtte til børn og unge 2007', Nyt fra Danmarks Statistik, 8. juli 2009.

til Danmarks Statistik er således afvigende fra de data, der har været anvendt til årsstatistikken fra Ankestyrelsen.

Danmarks Statistik har herefter desuden mulighed for at samkøre data med data fra perioden forud for 2006 samt med kommunernes indberetninger om forebyggende støtte til børn, unge og familier. Herved øges kvaliteten i data yderligere. Status for antal anbragte børn og unge pr. 31. december 2008 og oplysningerne om ophør i denne publikation er således foreløbige og vil afvige fra de tal, der senere offentliggøres af Danmarks Statistik.

Tallene i denne publikation for 2006 og 2007 er baseret på kommunernes indberetninger frem til medio juli 2009. Disse oplysninger vil således være baseret på et nyere datagrundlagt end det, der dannede baggrund for Danmarks Statistiks opgørelser for de to år³.

4.5 Antal registreringer ultimo 2008

Medio juli 2009 indeholdt Ankestyrelsens anbringelsesstatistikregister knap 67.000 afgørelser, opfølgninger og andre sagshændelser i 2008 eller tidligere. Registreringerne omfatter 23.500 børn og unge, hvor der siden 1. januar 2006 er indgået oplysninger om afgørelser og sagshændelser fra kommunerne, de sociale nævn eller Ankestyrelsen.

Registeret giver mulighed for at følge det enkelte barn/ung igennem anbringelsesforløbet og – til dels – i perioden efter det fyldte 18. år, i det omfang de unge fortsat har ophold i anbringelsesstederne som led i efterværn.

Registeret giver tilsvarende mulighed for at få opgøre, hvor børnene/de unge i registeret havde ophold ved udgangen af året. Om de var i anbringelse, ventede på en plads i et anbringelsessted eller var uden for anbringelse, dvs. ophørt eller hjembragt.

En korrekt statusopgørelse ved årets udgang forudsætter, at kommunerne på opgørelsestidspunktet havde fået indberettet *alle* anbringelser, effektueringer og ophør. Dette var, jf. ovenfor, ikke tilfældet ved opgørelsen af status pr. 31. december 2008. Opgørelsen er således behæftet med usikkerhed, der følger heraf. Det er ved opgørelsen i kapitel 3 forudsat, at de manglende indberetninger af anbringelser (ca. 300) i 2008 modsvares af et tilsvarende manglende antal ophør. Der er således ikke i disse tabeller foretaget en skønsmæssig opregning baseret på 2007-oplysningerne.

4.6 Om de registrerede afgørelser og sagshændelser

4.6.1 Indflytning i anbringelsessted (effektivering - ventetid)

Ved indberetning af afgørelser skal kommunerne angive både afgørelsesdato og dato for effektivering, dvs. tidspunktet for barnets/den unges indflytning på anbringelsesstedet. Disse oplysninger har givet mulighed for at beregne ventetiden til indflytning, jf. kapitel 2.

Opgørelsen af ventetid er imidlertid behæftet med en vis usikkerhed. I nogle af de registrerede afgørelser findes alene en afgørelsesdato og ingen effektiveringsdato. Det gælder afgørelser, der er truffet i 2008, men hvor der endnu ikke har fundet effektivering sted på opgørelsestidspunktet. Det må derfor vurderes, at ventetiden, der er beregnet for 2008 i nærværende publikation, kan være undervurderet.

4.6.2 Ændret anbringelsessted

Iværksættelse af ændret anbringelsessted omfatter som udgangspunkt alle ændringer, hvor barnet/den unge skifter folkeregisteradresse. Det kan for eksempel være til en ny plejefamilie. Herudover betragtes flytninger mellem sikret og ikke sikret afdeling på samme adresse som flytning til nyt anbringelsessted, hvis det er af længere varighed.

Forudsætningen for, at ændring af anbringelsessted indberettes som "planlagt" er, at flytningen til det nye sted er sket i overensstemmelse med den tidligere udarbejdede handleplan. Er ændringen af anbringelsessted først blevet indarbejdet ved den ajourføring af indsatsen og handleplanen efter § 70, stk. 1, som er foretaget i tilknytning til flytningen, betragtes denne som uplanlagt. Hvis flytningen af barnet for eksempel følger af en ankeafgørelse, som går kommunen imod, indberettes flytningen som uplanlagt.

4.6.3 Oplysninger om opfølgning og andre sagshændelser

Ca. 12.350 under 18-årige var ifølge statusopgørelsen pr. den 31. december 2008 anbragt uden for hjemmet. Bortset fra anbringelser umiddelbart før årsskiftet skulle alle disse børn/unge have haft opfølgning af deres handleplan og indsatsen mindst én gang i løbet af 2008. Hertil kommer, at alle hjemgivne skulle have haft vurderet indsats og handleplan forud for hjemgivelsen.

Antallet af indberettede opfølgninger udgør imidlertid under halvdelen af antal anbragte under 18 år. På den baggrund kan det formodes, at der er alene er en begrænset del af opfølgningerne, der er indberettet. I forbindelse med valideringen har nogle kommuner oplyst, at man ikke har nået at indberette alle gennemførte opfølgninger. Ankestyrelsen vurderer på den baggrund, at statistikken alene giver mulighed for på landsplan at følge omfanget i hvilket, opfølgning resulterer i revidering eller ændring af handleplaner.

Statistikken giver derimod kun i begrænset omfang mulighed for at vurdere, om kommunerne i 2008 har gennemført alle de opfølgninger, de i henhold til serviceloven er forpligtet til. Det er dog ikke alle kommuner, der i deres tilbagemelding til Ankestyrelsen har taget forbehold for antal indberettede opfølgninger, på trods af, at niveauet er betydeligt lavere, end man skulle forvente ud fra det samlede antal anbragte børn/unge i kommunen.

Det kan derfor ikke afvises, at nogle kommuner *ikke fuldt ud lever op til lovens krav* om opfølgning senest 3 måneder efter anbringelse og herefter mindst én gang årligt.

4.6.4 Oplysninger om hjemgivelser/ophør

Det har ved valideringen på barnets/den unges alder vist sig, at der ofte mangler indberetninger af hjemgivelser/ophør ved eller efter det 18.år. Ankestyrelsen har i den forbindelse suppleret med tekniske udskrivninger i følgende tilfælde, hvor der mangler indberetninger:

1. Ved det fyldte 18. år i 2008, hvor kommunen forud har truffet beslutning om, at der ikke er behov for efterværn med døgnophold, eller hvor det ved den forudgående revision af handleplanen er besluttet, at anbringelsen skal ophøre.
2. Ved det fyldte 18. år i 2008, hvor handlepligten ved efterværn er registreret overgået til en anden kommune i 2008
3. Hvor handlepligten af andre årsager er overgået til anden kommune i 2008
4. Ved det fyldte 23. år i 2008.

Selv med de tekniske udskrivninger har det imidlertid ikke været muligt at nå frem til et skønsmæssigt retvisende resultat for antal unge over 18 år med ophold i et anbringelsessted. Det registrerede antal 18-22-årige med aktivt døgnophold i anbringelsessted som led i efterværn er stærkt stigende fra 2007 til 2008. Det formodes på baggrund af tilbagemeldinger fra nogle kommuner, at ophør i disse ophold ofte sker på den unges eget initiativ og ikke altid følges op på sagsbehandlerplan. Registreringen af ophøret sker ofte alene i økonomiforvaltningen og registreres derfor ikke alle steder i anbringelsesstatistikken.

4.6.5 Oplysningerne om efterværn fra det 18. år

Til brug for opfølgningen via anbringelsesstatistikken skal kommunerne indberette, når der efter servicelovens § 76 senest 6 måneder før det fyldte 18. år træffes afgørelse om den unges behov for efterværn. Dette kan omfatte opretholdelse eller genetablering af døgnophold i anbringelsessted, tildeling af personlig rådgiver for den unge, fast kontaktperson for den unge samt etablering af udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted.

I løbet af 2008 har kommunerne imidlertid kun indberettet et antal afgørelser, som svarer til under halvdelen af de børn/unge, der i løbet af året fyldte 17½ år. Selv om indberetningerne også på dette område formodes mangelfulde, har der siden statistikkens start været indikationer på, at kommunerne ikke til fulde opfyldte deres forpligtelser efter § 76 til at træffe de fornødne afgørelser om behovet for efterværn.

En uddybende praksisundersøgelse⁹ i et antal kommuner, som Ankestyrelsen iværksatte i 2008 om problemstillingen, har bekræftet denne antagelse. Ankestyrelsen har i den anledning givet en række anbefalinger.

De mangelfulde afgørelser og indberetninger til anbringelsesstatistikken indebærer, at anbringelsesstatistikken oplysninger om unge over 18 år med fortsat eller genetableret døgnophold i anbringelsessted er meget mangelfulde. Årsstatistikken 2008 er derfor især koncentreret om de egentlige anbringelser af børn og unge, dvs. aldersgruppen 0-17 år, samt udviklingen heri i de tre år siden anbringelsesreformens ikrafttræden i 2006.

⁹ Ankestyrelsens praksisundersøgelser: 'Ophør af anbringelse ved det 18. år', marts 2009

4.7 Om årsager til anbringelse

En central forbedring ved etableringen af anbringelsesstatistikken i Ankestyrelsen fra 2006 var registreringen af de udslagsgivende sociale og andre årsager til beslutningerne om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet.

4.7.1 Anvendte klassifikationer

Registreringerne vedrørende 2008 indeholder 15 kategorier af årsager hos forældrene og/eller i hjemmet samt 17 årsager hos barnet/den unge. Kommunerne har mulighed for at indberette flere årsager for hver beslutning, der træffes om anbringelse af et barn eller en ung.

For mere overordnet at kunne følge udviklingen i anbringelsesårsager i hjemmene og hos børnene/de unge er der i kapitel 2 foretaget en koncentrering af årsagerne på de 6 temaer, der er nævnt i SEL § 50, stk. 2. De udslagsgivende årsager hos barnet/den unge og hos forældrene eller i hjemmet er fordelt, så de afspejler de 6 temaer, som skal belyses i den socialfaglige undersøgelse (§ 50 undersøgelsen), der skal udarbejdes inden en afgørelse om anbringelse.

Klassifikationer

Hvis udslagsgivende forhold:	Så henregnes til:
For barnet = 1, 2, 3, 4 eller 5	Udvikling og adfærd
For barnet = 6 eller 16 eller For forældrene=1-12 eller 14-15	Familieforhold
For barnet = 7 eller 8	Skoleforhold
For barnet = 3 eller 9-14 eller For forældrene = 13	Sundhedsforhold
For barnet = 15	Fritidsforhold og venskaber
For barnet = 17	Andre relevante forhold
Hvis ingen af ovenstående	Uoplyst – medregnes ikke i figuren

Note: Tallene henviser til klassifikationerne i spørgsmål 7.a og spørgsmål 7.b i indberetningsskemaet (Skema 1)

4.7.2 Opgørelser efter anbragte børn og unges etniske oprindelse

til gruppen af børn og unge med anden oprindelse end dansk som udgangspunkt indregnet personer under 18 år, der i den officielle befolkningsstatistik ville være henregnet til gruppen af indvandrere eller efterkommere.

For nærmere definition af befolkningsbegreberne, indvandrere og efterkommere kan henvises til de af Danmarks Statistik anvendte definitioner i befolkningsstatistikken. Ankestyrelsens opgørelse afviger lidt fra befolkningsstatistikens begreber, idet anbringelsesstatistikken bygger på oplysninger om forældremyndighedsindehaverne, hvor befolkningsstatistikken

bygger på barnets CPR-forældre, uanset om de har forældremyndighed eller ej. Anbringelsesstatistikken har således hyppigere kun oplysninger om de ene af forældrene.

4.8 Personfølsomme oplysninger

Anbringelsesstatistikken er en personstatistik, hvor alle registreringer foretages på barnets/den unges personnummer. Statistikindberetningerne omfatter desuden en registrering af en række oplysninger om forældremyndighedens indehaver(e) og ændringer heri.

Statistikregisteret er anmeldt til Datatilsynet som et statistisk-videnskabeligt personregister med personfølsomme oplysninger. Anmeldelsen kan ses på www.datatilsynet.dk.

Der er truffet en række foranstaltninger i forbindelse med etableringen af statistikken. De skal sikre, at de registrerede oplysninger ikke kommer uvedkommende i hænde, og at oplysningerne om den enkelte person alene anvendes til statistisk-videnskabelige formål. Indberetningssystemet er blandt andet sikret ved sikkerhedscertifikat og stærk kryptering i forbindelse med den elektroniske transmission af data. Desuden er databehandlingen i Ankestyrelsen omfattet af vidtgående tekniske og administrative sikkerhedsforanstaltninger. Det er ved udstedelse af adgangskoder til indberetning forudsat, at også kommunerne og de sociale nævn omgærder deres indberetning og anvendelse af data med den fornødne sikkerhed.

Data fra statistikregisteret kan videregives til statistisk-videnskabelige formål. Data er videregivet til Danmarks Statistik til validering og vedligeholdelse af Danmarks Statistiks Børnedatabase. Herudover sker videregivelse efter ansøgning til godkendte forskningsformål, blandt andet til SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Data fra statistiksystemet må ikke anvendes som udgangspunkt for afgørelser vedrørende enkeltpersoner.